

Slovenski Gospodar.

List ljudstvu v poduk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštno vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 2 gld. 50 kr., za pol leta 1 gld. 30 kr., za četrť leta 65 kr. — Naročnina se pošilja upravištvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice št. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr. Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za ožnanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat, po 2 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Velika noč.

Preťresljivih in za ves človeški rod preimenitnih resnic in dogodkov so nas spominjali ti dnevi. On, po katerem so narodi hrepeneli, je bil od lastnega ljudstva zavržen in križan. Poncij Pilat, zastopnik državne oblasti, je očitno izrekel, da ni najti na njem krivice, vendar ga je izročil sovražnikom. Kaj zakrivi neodločnost, polovičarstvo, nedoslednost in politika! Učeni M. Meschler namreč pravi, da je poleg neodločnosti in nedoslednosti bila uzrok njegova politika, da je Pilat Kristus, kojega nedolžnost je pripoznal, vendar obsodil na smrt.

Enakih krivic, storjenih Kristus, ki je vsled svoje obljube s svojo cerkvijo do konca sveta, ima politika že brez števila zapisanih v bukvah zgodovine. Ozmimo se le na namestnika Kristusovega in vidnega poglavarja sv. kat. cerkve. Politika, ki je hotela imeti zedinjeno Italijo, je papeža krivično oropala dežel in rimskega mesta ter ga zasramovala in žalila na vse načine. Politika cele Evrope je to krivico pripustila in pripoznala ter se ni zmenila za glas papežev in zavednih vernikov, ki so zoper krivično silo klicali pravico na pomoč. Pri Bogu pa je pravično, povrniti nadlogo njim, ki koga stiskajo. (2. Tes. 1. 6). In s čim se kdo pregreši, s tem se kaznuje.

Politika je Italijo speljala tje v vročo Afriko, da bi sebi zedinila zopet kos zemlje. A hudo se je spekla. Ubogo ljudstvo italijansko je bilo tepeno v Afriki s krvavim mečem, doma ga pa tare teški jarem neznoznih vojnih troškov, ga žuli oderuštvo ter preganja beda in lakota. Ta položaj pa je za Italijo spokorni žalostni tjeđen pred velikonočnimi prazniki. Narod bo spoznal, kako hudo in grenko je, da je zapustil Gospoda, svojega Boga.

Pa posluhimo, kako pojejo po širni Avstriji velikonočni zvonovi! V nekem francoskem listu je za svojega časa znani prekućuh Mazzini naznanil svoje misli o evropskem položaju. V tem spisu trdi, da je dobil prekućovalni duh v vseh deželah že velik uspeh. Priporoča tudi pripomočke, po katerih se ima prekućija še bolj vkoreniniti. O Avstriji govori tako-le: »Avstrija se mora pokončati. Tukaj se sicer puntarski duh ne bo lahko vgnezdil, ker se tu še preveč spoštuje avtoriteta ali oblast. Torej se mora sovraštvo različnih narodov vñemati in v naš prid obračati. Sovraštvo med narodi je torej lopata, s katero hoče framasonstvo, ta grobar katoliške cerkve in katoliške Avstrije, naši državi skopati grob. Žal, da je ta grob že globok in širok. — Krepkega pomočnika pri tem delu si je framasonstvo najelo v liberalizmu. »Prisegam, tako obljubi framason 30. reda, prisegam na vsak mogoć način pripomagati k temu, da se širijo liberalne ideje; brez nehanja in počitka delati na to, da moj brat popolnoma v roke dobi postavno vladanje ljudstva.«

To se je res pred nekaj desetletji pri nas uresničilo. Ko je liberalizem svoje dni v našem cesarstvu obhajal svoj zmagoslaven vhod, zidal je narodom za slepilo zlate gradove prospeha in prosvete, prostosti in sreče. Kristusovo cerkev jim je črnil, kakor da je sovražnica vsem blaginjam človeštva. Njene zveste vernike je pital z nazadnjaštvom, mračnjaštvom, nasilstvom in drugimi priimki, ki se še sedaj pogosto pogrevajo. Ali modrost tega sveta je nespamet pri Bogu. Pisano je namreč: »Ujel bom modre v njih zvijači.« (1. Kor. 3, 19). Zares, liberalizem se je ujel v svoji zvijači. Nazadnjaštvo je očital drugim, a sam je speljal ljudstva v tiste starodavne čase nazaj, katere popisuje Ozeja: »Ni je resnice in ne usmiljenja in ne spoznanja božjega v deželi. Kletev in laž in morija in tatvina in prešestovanje se razliva enako povodnji, in kri se za krvjo preliva.« Nespamet liberalnih obljub trezni ljudje vedno bolj spoznavavajo, pa žal, narodi tudi hudo občutijo. Zatorej so pa se jeli s studom obračati proč od tega hinavskega prijatelja. Pričel se je boj, in že je padla najvećja trdnjava, Dunaj.

Tega gibanja in te zmage sme se veseliti vsak vernik, domo- in rodoljub. Mi vemo, da ni vse tako, kakor bi si želeli. Ali vendar ne moremo biti bolj zbirljivi in tankovestni, kakor je bil sv. apostol Pavel. Ko je bil v Rimu v ječi v železju, so drugi, eni iz tega, drugi iz drugega namena, razširjali nauke, ki jih je on zastopal. »Kaj je že?« pravi; »da se le, kakorkoli si že bodi, ali iz hinavščine ali iz dobrega namena Kristus oznanjuje; in tega se veselim in se bom veselil.« Dokler bo v deželi oni sovražnik, ki s svojim pomoćnikom koplje grob Avstriji s tem, da neti prepri med narodi, tako dolgo ne bo pravićne sprave. Zatorej sme vsako zmago nad tem sovražnikom, naj pride že od koder bodi, pozdravljati z veseljem vsak Avstrijan in rodoljub. — Ali nam torej velikonočni zvonovi naznanjajo alelujo resničnega ustajenja? Ne moremo reći, da. Mesto ustajenja sili nam pred oči veliko bolj oni prizor, kako sovražniki Kristusovi, vedoći, da bo Kristus ustal, plaho letajo po mestu; gredo k Pilatu, zahtevajo naj dá grob z vojniki zavarovati in sami pritiskajo na grobni kamen debele pećate.

Kaj pa naša Slovenija, ali poje alelujo veselega ustajenja? Mnogih uspehov se res lahko veseli; vendar še se vedno nad nami spolnjuje ono žalostno prerokovanje: »Udaril bom pastirja, in razkropile se bodo ovće.« Malo nas je in še ti smo razcepljeni. Keđaj nas združi eden pastir in vodja? Tega ne vemo. A kadar se to zgodi, tedaj bo »Slov. Gospodar« vsem svojim cenjenim bralcem in rojakom res radostno zaklical in zapeł: Vesela aleluja!

Jugoslovansko šolstvo.

(Govor g. državnega poslanca dr. Gregoreca v državnem zboru dne 17. februarja 1896.)

(Konec.)

Ako se gre za popolnitev slovenskih učiteljskih mest, tedaj g. deželni šolski nadzornik Linhard in njegov. deželni šolski svet tega zakona ne pozna. V Ormožu je razdelil obstoječo štirirazredno dvojezično ljudsko šolo v dvorazredno dvojezično in v dvorazredno nemško šolo, kar nasprotuje neki razsodbi upravnega sodišča, katera izrečno prepoveduje, da se pri ustanovitvi takozvanih priložnostnih šol ne smejo šolski otroci jemati iz že obstoječih šol. Sicer pa si je še dovolil drugo nepostavno dejanje. V tej važni stvari niti ni zaslísal dotičnega okrajnega šolskega sveta.

Nadalje so se v najnovejšem času v večih trgih na južnem Štajarskem ustanovile nemške ljudske šole. Te nemške ljudske šole so se vse protizakonito ustanovile. Zakon izrečno pravi, da treba za ustanovitev kake šole vsaj skozi 5 let 40 za šolo godnih otrok, ki še v nobeno šolo ne hodijo.

Tega pa tukaj ne najdemo v nobenem trgu. V Ljutomeru imamo 14 nemških poleg 67 slovenskih otrok, na Laškem le 10 nemških in 115 slovenskih otrok, v Vojniku 17 nemških in 52 slovenskih, v Vitanju 18 nemških poleg 46 slovenskih otrok. Te šole so torej protizakonito nastale in jih moramo protizakonito plačevati. Ker ni bilo toliko nemških otrok, kolikor jih zakon zahteva, zato pa so vzeli tiste, ki so manjkali, pri slovenskih stariših s tem, da so jih tako dolgo strahovali in zapeljevali, dokler stariši niso privolili v ta novodobni rop otrok. — Med drugim se mi je sporočilo iz Ljutomer: Tamošnji davkar je pisal slovenskemu posestniku, da naj pošlje svoje otroke v novo nemško šolo, ker bo za to postal zapriseženi cenitelj.

Še to bi rad povedal. Štajarski deželni šolski svet in njegov deželni šolski nadzornik Linhard se obnaša proti slovenskemu učiteljstvu zelo nemilostno. Nedavno je bilo 57 šol povzdignjenih iz tretjega v drugi plačilni razred, to je plača 600 fl. se je povišala na 700 fl. Na nemškem gornjem Štajarskem je ta sreča zadela 35 šol, na nemškem srednjem Štajarskem 18 in na slovenskem južnem Štajarskem 4 šole. Ko smo o tem izvedeli, nas je ta vest zelo iznenadila in po pravici razburila.

Gospoda moja! S številkami in z neovrženimi resničnimi dogodki sem dokazal, da slovenska manjšina na Koroškem in Štajarskem od sedanjih deželnih šolskih oblastij v narodnih šolskih stvareh ne more pričakovati pravičnosti. Zato pa smo v svojo obrambo in da si ohranimo svoje narodno življenje, prisiljeni nastopiti ono pot, katero je nastopila nemška manjšina na Češkem in za njo tudi vlada. Češki deželni šolski svet v Pragi se je razdelil. Nemci so dobili svoj nemški oddelek in posebne nemške šolske nadzornike. To pot nastopiti smo prisiljeni tudi Slovenci na Koroškem in Štajarskem. Gospoda moja! Nobena rodbina, ki še ima nekoliko ponosa v sebi, si ne bo pustila gledé na vzgojo otrok zapovedovati od sosedne rodbine, naj si bo ta še tako olikana. V tem oziru velja svet, dober vzgled, a ne zapoved. Take zapovedi se vedno smatrajo za nepravilno seganje v pravice drugih in jih tudi nihče ne sluša. Isto velja tudi pri vsakem narodu, ki hoče narodno živeti in še dalje obstati. V šolskih stvareh, posebno gledé na ljudske šole, naj bi imel vsak avstrijski narod nekako narodno samoupravo. Nobenemu narodu naj bi ne bilo dovoljeno posegati v to okrožje, sicer ne bo pri nas pokoja in miru.

Mislím, da vlada ne bo našim težnjam in zahtevam neprijazna. Kajti isti uzroki, ki so obveljali v

obrambo nemške manjšine na Češkem, imajo tudi popolno veljavo za slovensko manjšino na Koroškem in Štajarskem le še v večji meri. Sicer pa je vladi, dokler ne dobimo narodnostnega zakona, zakona o kurijah v obrambo manjšin in izvrševalnega zakona k članu 19 državnega osnovnega zakona, edino tem potom mogoče ublažiti ostrost prepira v šolskih stvareh in pospešiti oni mir med avstrijskimi narodi, katerega si vsak domoljub že z ozirom na skupno državo po vsej pravici želi. Moj predlog se glasi: »Vlada se opozarja, naj najhitreje vse potrebno ukrene, da se deželna šolska sveta na Koroškem in Štajarskem razdelita v nemški in slovenski oddelek in se za Slovence odločena učiteljska, izpraševalna komisija, za ljudske in srednje šole na Koroškem in Štajarskem nastavi poseben slovenski deželni šolski nadzornik«. — S tem sklenem.

Cerkvene zadeve.

Pridiga

premilostljivega gospoda knezoškofa **Mihaela** o priložnosti blagoslovitve vogelnega kamena za novo farno cerkev v Čadramu na praznik obletnice cerkvenega posvečevanja dne 20. oktobra 1895.

(Konec.)

5. V Gospodu ljubljani kristijani! Vam pač gotovo dopada lepa cerkev. Vsi radi zahajate v čisto, znažno, vkusno postavljeno hišo božjo. Ali morda ni vsakdo izmed Vas vesel mične in vabljive cerkve sv. Barbare, v katero sem tudi jaz kot deček rad zahajal in v kateri sem nekako opravil prvo cerkveno službo, ko sem držal škropilnik, iz katerega so duhovniki škropili procesijo, došlo v križevem tednu v prijazno cerkev. O vsaki krasni cerkvi bi človek pel s kraljem Davidom: »Kako ljubo mi je svetišče tvoje, Gospod vojnih trum! Moja duša hrepeni in koprne po vežah Gospodovih. Moje srce in moje meso se veselí v živem Bogu. Blagor jim, kateri prebivajo v tvoji hiši, o Gospod, vekomaj in vekomaj te bodo hvalili. Boljši je eden dan v tvojih vežah, kakor tisoč drugje. Izvolil sem, zaničevan biti v hiši svojega Gospoda, kakor bi stanoval v šotorih grešnikov. Ker usmiljenje in resnico ljubi Bog, milost in slavo daje Gospod. Dobrot ne bode kratil tistim, ki živé nedolžno. Gospod vojnih trum, blagor mu, kdor zaupa v tebe.« (Ps. 83, 2 nsl). Pa kakor dopada lep zvnanji tempelj, slično ugaja čista, brezmadežna duša Bogu in ljudem. Zato varujte te tempelje božje in branite je pred oskrumbo, da jih ne zapusti sv. Duh in je zasede hudobni duh. Bodite sv. tempelj, v katerem molite Očeta nebeškega v duhu in resnici (Jan. 4, 24), v katerem mu služite v svetosti in pravičnosti vse svoje žive dni. (Luk. 1, 75).

Ker poznam Vašo globoko vernost in pobožnost, kristijani predragi, zato vem, da Vas hudo v srcu zaboli, kader slisite, da so hudobne roke kje kako hišo božjo oskrunile, da so jo dragocenosti oplenile, morebiti celo podrle, kakor so v šestnajstem stoletju krivoverniki podirali katoliške cerkve, altarje, so lamali svete podobe, odpirali tabernakelje in svete hostije onečaščevali. Denimo, da greste na praznik sv. Barbare na divni griček, kjer stoji vkusno prenovljena cerkev, posvečena tej mogočni devici in mučenici. Pa glej, ko pridete do cerkve, zapazite, da so vhodna vrata vlomljena, in ko vstopite,

zagledate, da so altariji podrti, svete podobe zlomljene, stene razkopane, sploh da je vsa cerkev poškodovana. Ali bi Vas pri tem pogledu ne spreletela groza in ne zgrabila žalost in sveta jeza, tako da bi klicali maščevanje z nebes nad oskrunjevalca posvečene cerkve. In kdo bi Vam zameril to!

Toda, ljubi moji kristijani, kaj je mrtev tempelj od kamenja in lesa nasproti živemu tempelju, neumrljivi duši? Ta tempelj je svet, pravi sv. apostol, in to ste vi. Kako grozna hudobija mora pač biti, ako se oskruni tempelj sv. Duha, ako se duša omadežuje, ako se ona oropa svatovskega oblačila milosti, pa se v last da napuhu, lakomnosti, nečistosti, zavisti, požrešnosti, jezi. Podrt je sedaj zid žive sv. vere, porušen je stolp krščanske upanja, uničen je altar krščanske ljubezni in sesuta je streha strahu božjega. Bog je zapustil svoje bivališče. Zakaj »kakšno družbo ima Kristus z belijalom? Kakšno zvezo ima tempelj božji z maliki? Vi ste namreč tempelj živega Boga, kakor govori Gospod: Pri njih bom prebival in med njimi bom hodil in bodem njihov Bog, in oni bodo moje ljudstvo.« (II. Kor. 6, 15. 16). Če Bog dušo zapusti s svojimi milostmi, postane prazna, pa oslabi in omaga, ker nima zaslombe v živi veri, katero zanemarja; nima podpore v svetem upanju, ker gleda le na minljive reči; nima moči v božji ljubezni, ker je vdana ničemurnostim tega sveta. Čuječnosti in sramožljivosti ni več; odkrita je streha strahu božjega, in v dušo imajo prost pristop hudobije in skušnjave. Tu se vresniči svetopisemski pregovor: *Domus impiorum delebitur, tabernacula vero iustorum germinabunt*. Hiša brezbožnih bode razrušena, prebivališča pravičnih pa bodo zelenela. (Pregov. 14, 11).

Gorje človeku, kateri oskruni tempelj božji; vkončal in pogubil ga bode Bog, piše sv. apostol Pavel. Skrbite preljubi moji, da Vas ne zadene to strašno gorje. Saj veste, kako je sicer mili in ljubeznivi Jezus kaznoval tiste, ki so oskrunjevali tempelj jeruzalemski. Naredil je kakor bič iz vrvic (Jan. 2, 15), pa je šel v tempelj in je začel izganjati iste, ki so v njem prodajali in kupovali. In jim je rekel: Pisano je: Moja hiša je hiša molitve, vi pa ste jo storili jamo razbojnikov. (Luk. 19, 45. 46). Če je božji Vzveličar našibal jude, ki so telesni tempelj skrunili, kako bode šele kaznoval kristijane, ki oskrunjajo in kvarijo duhovne tempelje. Zato pa živite, ljubi kristijani, verno in pobožno. Opravljajte v svoji duhovni hiši, v duši, darove pokore, zatajevanja, molitve in drugih čednostij. Darujte na altarju svojega srca Bogu čisto vest, neomejeno pokorščino in gorečo ljubezen. Ne dajajte slabih vzgledov bližnjemu, da ga ne pohujšate, da mu ne oskrnite duše, katero je rešil in odkupil Jezus Kristus s svojo predrago krvjo. »Popustite, kakor opominja sv. Peter, vso hudobijo in vso zvijačo, pa hinavščino in zavisti in vsa obrekovanja... Ko ste pristopili k njemu, živemu kamenu, od ljudi sicer zavrženemu, od Boga pa izvoljenemu in česčenemu, ste tudi vi kakor živi kameni na nj zidani, ste duhovna hiša, sveto duhovništvo, da darujete duhovne daritve, prijetne Bogu po Jezusu Kristusu. Zatorej pravi Pismo: Glej, na Sijonu postavim največji vogeljnikamen, izvoljen in drag, in kdor veruje v njega, ne bo osramočen. Vam torej, verujočim, je k časti, njim pa, kateri ne verujejo, je kamen, ki so ga zavrgli zidavci, in je postal poglavitni vogeljnik in kamen spotike in skala pohujšanja tem, kateri se spotikajo nad besedo in ne verujejo, v kar so vendar poklicani. Vi

pa ste izvoljen rod, kraljevo duhovništvo, svet narod, pridobljeno ljudstvo, da označujete kreposti tistega, ki vas je iz teme poklical k svoji prečudni svetlobi; kateri nekdanj niste bili njegovo ljudstvo, sedaj pa ste ljudstvo božje; kateri niste usmiljenja dosegli, sedaj pa ste usmiljenje dosegli... Bili ste kakor izgubljene ovce, sedaj pa ste se obrnili k pastirju in škofu svojih duš«. (I. Petr. 2, 1. 4-10. 25).

* * *

Preljubi v Gospodu!

Ob koncu svojega govora Vas še naj opomnim na to, kar mi vелеvajo sveti obredi. Po dovršeni blagoslovitvi vogeljnega kamena pravi namreč obrednik, naj škof povabijo vernike, da po svojih močeh pripomorejo k zidanju cerkve. Exhortatur populum ad contribuendum pro structura ecclesiae. Mnogoteri izmed Vas so udje društva za zidanje nove farne cerkve v Čedadru, katero je bilo od mojega preblagega prednika rajnega knezoškofa Jakoba Maksimilijana dne 7. januarja 1885 potrjeno in po visoki c. kr. namestniji v Gradcu dne 5. februarja tistega leta dovoljeno, in so kot društveniki v sveti namen že mnogo darovali, za kar jim danes izrekam svojo višepastirsko zahvalo in pohvalo. Drugi pa še bodo žrtvovali. In tako boste vsi koristili sebi. Zakaj kdor daruje cerkvi, posojuje Bogu, ki je najvestnejši povračnik. Kdor pomaga, postaviti Jezusu dostojno prebivališče na zemlji, on si kupi pravico do sedeža v nebesih.

Vselej sem globoko ganjen, kader berem v 35. in 36. poglavju druge knjige Mozesove zanimivo poročilo o izdelavi svetega šotora. Srečno so bili Izraelci iz Egipta, iz dežele hlapčevanja, prispeli do vznožja gore Sinajske, kjer jim je Gospod dal deset božjih zapovedij. Ob enem je veleval svojemu zvestemu služabniku Mozesu, naj napravi skrinjo zaveze in naj postavi krasen šotor za bogoslužje. Brž ko je Mozes prejel povelje, je zbral ves narod in ga je povabil, naj prostovoljno daruje za napravo svetega šotora. In kakošen je bil vspeh tega povabila? Ganljivo poroča o tem sv. pisatelj, rekoč: »Tedaj je šla vsa množica Izraelovih otrok izpred Mozesu, in je prinašala s prav voljnimi in pobožnimi srcem prvine Gospodu v dar, da bi se napravil šotor zaveze. Karkoli se je potrebovalo za službo božjo in za sveta oblačila, podelili so mošje in žene, ročnih pripetnic in uhanov, prstanov in zapestnic, razna zlata posoda je bila odločena Gospodu v dar. In ako je kdo imel višnjeve in temnorudeče volne, dvakrat barvanega škrlata, tančice iz kozjih dlak, iz rudečkastih ovnovih kož in modrih kož, zlata, srebra in brona, akacijinega lesa, to so darovali Gospodu v poljubno porabo. Pa tudi žene, ki so znale šivati, so dale, kar so naredile iz višnjeve in temnorudeče volne in dvakrat barvanega škrlata in iz tančice in kožje dlake. Vse to so prostovoljno dale. In knezi so prinesli onihovih kamenov in drugih dragih kamenov za naramnik in za naprsnik, in dišav in olja za napravo svetilnic in za naredbo mazila in prijetno dišečih kadil. Vsi mošje in žene so s pobožnim srcem nosile darove, da bi izvršili delo, katero je zapovedal Gospod po Mozesu. Vsi otroci Izraelovi so žrtvovali prostovoljnih darov Gospodu.« (Eks. 35, 20—29).

Mozes je poklical mošje, katerim je dal Gospod modrost in znanost, da so umeli delati, česar je bilo treba za svetišče in kar je bil naročil Gospod. Tem zvedenim možem je izročil vsa darila Izraelovih otrok. »Ko so pa bili le-ti pri delu, piše nadalje sv. poročevalec, je ljudstvo vsaki dan zjutraj donášalo prostovoljnih darov. Zatorej so bili umetniki primorani iti in

reči Mozesu: Ljudstvo več prinaša, kakor je potreba. Tedaj je Mozes ukazal, oklicati po oznanjevalcu: Ne možki ne ženska naj nič več ne nosi k izdelavi svetišča. In tako so nehali darovati, ker je bilo darov dovolj in še preobilo.« (Eks. 36, 3—7). V kratkem so dovršili imenitno delo. In ko je bilo vse dokončano, je oblak pokril šotor zaveze, in veličastvo Gospodovo ga je napolnilo. (Eks. 40, 31—32).

Ljubi moji kristijani! Izraelci so radi več, kakor je trebalo, darovali za napravo šotora, ki je bil le slaba predpoda, je bil samo le senca naših cerkvá, v katerih prebiva sam božji postavodajalec, in je v njih Sin božji Jezus Kristus resnično, gotovo in bistveno pričujoč. Koliko več mora torej vredno in bolje biti, če darujemo za napravo ali za popravo katoliških cerkvá, teh pravih hiš božjih. Če je Bog radovoljne darove za šotor stare zaveze bogato poplačal Izraelcem, kako bo šele povrnil prineske za svetišča nove zaveze! Preroke besede, katere je pobožni Tobija govoril o tistih, ki so po vrnitvi iz babilonske sužnosti pomagali vnovič zidati mesto Jeruzalem, te besede se bodo izpolnjevale tudi nad tistimi, ki bodo pomagali, zidati to cerkev. »Blagoslovljeni bodo, ki bodo pozidali tebe.« (Tob. 13, 18). Saj sem molil pri blagoslovitvi vogelnika, proseč: »Blagoslovi Gospod ta kamen, in dodeli na klic tvojega presvetege imena, da bodo vsi, ki k zidanju te cerkve pripomorejo z dobrim namenom, dosegli zdravje na duši in na telesu.«

Z nepopisnim veseljem so zidali za kralja Salomona čudoviti tempelj v Jeruzalemu. (III. Kralj. 5. 6. in 7. pogl.). In Bog je slovesno obljubil, da bode njegovo ime, njegovo srce in njegovo oko vse dni v tem tempelju, to se pravi, da bode Gospod imel tamkaj odprto srce in čuječe oko za vsakega, ki bode tam molil. (III. Kralj. 9, 3). Pa kaj je jeruzalemski tempelj v primeri s katoliško cerkvijo? Je le kakor podoba v zrcalu. Pozneje je bil tempelj poškodovan od sovražnikov, ki so Izraelce odgnali v sužnost. Po srečni vrnitvi so jeli judje zopet zidati in popravljati svetišče. Toda kmalu so popustili delo, češ, da si poprej hiše postavijo in druga opravila izvršijo. Zavoljo te malomarnosti jih je Gospod posvaril po preroku Hageju, rekoč: »Vzemite si k srcu svoja pota. Mnogo ste sejali, pa malo ste želi; jedli ste, pa se niste nasitili; pili ste, pa se niste napili; oblačili ste se, pa se niste zagreli. In kdor je dobil prislužek, vrgel ga je v razstrgano vrečo... Pričakovali ste obilo, in glej, bilo je malo; v hišo ste nosili, in Jaz sem tisto odpihal. Zakaj to? Zato, ker je moja hiša zapuščena, in ste vi hoteli sleharn k svoji hiši. Zategavoljo je nad vami zadržano nebo, da ne daje rose; in zadržana je zemlja, da ne daje sadu. In poklical sem sušo v deželo, na gore, na žito in vino, na olje in na vse, kar rodi zemlja, na ljudi in na živino in na vsako delo vaših rok.« (Hag. 1, 5—11).

Izraelci so ta resnobni opomin poslušali in so pričeli z vso vnemo zidati tempelj. In ko so dokončali sveto delo, govoril jim je Gospod zopet po preroku Hageju, rekoč: »Pomislite, kako je bilo, poprej ko se je kamen na kamen polagal v tempelju Gospodovem. Kako ste pristopili h kopi žita za dvajset meric, pa bilo jih je le deset; in ste prišli k tlačivnici, da bi oželi iz grozdja petdeset vrčev, pa bilo jih je le dvajsti. Udaril sem s smodom, z rjo in s točo vsa dela vaših rok... Vzemite si k srcu od tega dneva in v prihodnje... od dneva ko je bil vložen temelj za tempelj Gospodov. Mar li seme že klije? Tudi trta in smokev in granata in oljka še ne cvetó. Pa od tega dneva bom blagoslovil to.« (Hag. 2, 16—20). Žito še tedaj ni zelenelo, trta in drevje še ni brsti poganjalo, in vendar je Bog že naprej

obljubil, češ, da bode vse bogato blagoslovil, ker so spodobno popravili tempelj.

Preljubi kristijani! Vsemogočnost božja ni oslabela in ni omagala od dnevov Hagejevih. Roka božje dobrotljivosti in pravičnosti ni prikrajšana od tedaj, da bi ne poplačala verno darov, katere ste že ali še bote podarili v čast božjo za zidanje nove cerkve. »Daruj veselih očíj po svojem premoženju, veli sv. Duh, zakaj Gospod je vračnik; On ti bo sedmerno povrnil.« (Ekli. 35, 12. 13). »Moje je srebro, moje je zlato.« (Hag. 2, 9). »Daj milošnje po svojem premoženju. Kakor moreš, tako bodi usmiljen. Imaš mnogo, daj bogato, imaš malo, daj malo, pa tudi to z dobrega namena. Zakaj dobro plačilo si naberaš na pot sile; ker milošnja daje veliko zaupanje pred najvišjim Bogom njemu, ki jo deli.« (Tob. 4, 7—11). S pogledom na te svetopisemske besede in na opomin našega ljubega Vzelečarja: »Dajte, in dalo se vam bode. Mero dobro, natlačeno in potreseno in zvrhano vam bodo dali v naročje vaše. S kakoršno mero namreč merite, s takošno se vam bode merilo.« (Luk. 6, 38), z ozirom na ta pomenljivi izrek Jezusov, pravim, sem oznanil darovanje, ki se bode po slovesni sv. meši vršilo okoli altarja. Tudi jaz in vsi pričujoči častiti gospodje duhovniki se hočemo vdeležiti darovanja. Saj vsi potrebujemo zvrhane mere božjih darov. — Z družinami močmi bode te srečno dovršili stavbo, ki bode koristila rodom in rodom, in ki Vam bode še na čast in v hvalo, ko bode že zdavna večerni veter hlidel preko Vaših grobov, ko bode že trava rastla tam. Raynajte se po mojih višepastirskih opominih in nasvetih, in kmalu bode te smeli veselo klicati: Dopolnjeno je!

Sklepna moja beseda pa bodi prelepa molitev, katero je sv. Avgustin rad in pogosto molil: »O Bog, ki si me ne po mojem zasluženju temveč po svojem usmiljenju pri svetem krstu posvetil v svoj tempelj, dodeli mi, prosim te, da bi vedno bil čist in svet tempelj. Očisti ta tempelj vseh madežev, okras ga s čednostmi, prijetnimi tebi, in ne dopusti, da bi v tem tvojem prebivališču kaj bilo, kar bi žalilo oči tvojega veličanstva. Dodeli slednjič, da bom kakor živi kamen, katerega so težave in nadloge tega sveta zadostno izklesale in ogladile, enkrat vzdignjen v zidanje nebeskega Jeruzalema. Amen.«

Ocena cerkvenih kompozicij.

2. »Missa Ecce panis angelorum«, zložil Josip Lavtižar, župnik v Kokri na Gorenjskem, za en glas s spremljevanje orgel. Tako naslov maši, ki stane 80 kr. (Posamezen glas 15 kr.) ter se dobiva pri skladatelju v Kokri na Kranjskem. Č. g. Lavtižar nam ni neznana oseba na cerkveno-glasbenem polju. Že mnogo let se z besedo in z djanjem trudi za zboljšanje cerkvenega petja na Kranjskem, in da ni bil zaman skoro leto dni v Reznu (Regensburg) na Bavarskem, kjer se je pred nekaterimi leti na slavni cerkveno-glasbeni šoli učil, dokazuje nam prelepa, v resnici umeteljno zložena maša z naslovom »Ecce panis angelorum«. Skladba se tako zove, ker ji je vodilo (motivum) 21. vrstica iz sekvencije »Lauda Sion Salvatore«, katera se glasi: »Ecce panis angelorum, factus cibus viatorum«. In ta napev se vije, kakor rudeča nit skozi celo skladbo, ter ji daje nekako ednostnost. Melodija jako gladko teče, in umetno spremljevanje orgel ji daja tako rekoč svit in sijaj. Vse kaže umetni okus, cerkvenega duha in čut za pobožno-dramatičen efekt. Že dolgo let nismo dobili

v Slovencih tako dovršene cerkvene skladbe, kakor je omenjeno lepo delo g. Lavtizarja. In kako lahko je peti to enoglasno mašo! Zadostuje en sam le koliko toliko izurjen pevec, kateri zna lepo besede izgovarjati (kar je najmenitnejše in najpotrebnejše pri petju) in glas spreminjati gledé forte in piano, in skladba bode, ako jo organist lepo spremlja, na pobožne naredila jako dober utis. Da, ako jo organist lepo spremlja, pravim, kajti skladba zahteva že nekoliko izurjenega organista. Ob lepem orgljanju pa in ako glas več pevcev in pevk gladko poje, sedaj en pevec, sedaj celi zbor, kakor je g. skladatelj tekom skladbe označil, navaden poslušalec še spoznal ne bo, je-li petje enoglasno ali večglasno. Vse diha življenje in na nekaterih mestih vspne se celo g. skladatelj do sv. navdušenja! Zatorej kličem vsem organistom: Evo Vam skladbo! Kakor navlašč za deželo, a tudi po mestnih cerkvah se bode lepo in dostojno čula — seveda ob dobrem petju in lepem orgljanju. Za one pa, katerim manjka marljivosti sploh, kateri nočejo ali ne morejo se tonko se priučiti, kolikor zahteva ocenjena lepa skladba g. Lavtizarja, za one pa, celi vek znajdb, 19. vek, nima skladbe, ne glasbe. — Zunanja oblika imenovane »Missa«, je nenavadno lepa, fina in okusna.

3. »Immaculata«. Latinska maša v čast Brezmadežnemu Spočetju zložil in založil Gotthard Rott, župnik v Stari cerkvi na Kranjskem. To se mora reči, slovenski župniki so pač marljivi! Le-ta okusno pri Milicu v Ljubljani natisnjen zvezek obsega poleg maše še gradual in ofertorij za praznik Brezmadežnega spočetja Device Marije. Maša ustreza povsem zakonom glasbenim, liturgičnim zahtevam sv. cerkve in je jako lahka. Zložena je za četveroglasni mešan zbor brez spremljevanja orgelj, kjer pevci in pevke še niso dobro izurjeni, tam se lahko tudi še spremljevanjem orgelj poje. Naj bi vendar tudi v naši lepi škofiji vsaj po mestih in trgih že začeli dostojne latinske maše, kakor to strogo sv. cerkev zahteva — peti! Za začetek bila bi omenjena maša kakor ustvarjena. Zatorej sezite po njej! Škoda, da ni g. skladatelj in založnik naznanil cene svoji skladbi! Cena morala bi biti pri vsakem tiskovnem delu naznanjena. L. H.

Gospodarske stvari.

Jajce v svetovnem prometu.

Pod tem naslovom nam podaje v »Südt. Post« neumorno delavni dr. Ip. jako umestnih opazk o vrednosti in razprodaji jajec in s tem posredno tudi o reji kokošij. Zgodi se sicer večkrat, da so kokoši gospodarju deveta briga in le gospodinji na ljubo jih redi pri hiši. Vsako pest žita, katerega jim vrže žena, sponaša mož in neredkokrat jih prav neusmiljeno razpodi, ako jih zasači kje na njivi »v škodi«. Jajce se mu namreč zdi malenkostna reč, ki ne zasluži posebnega pozora. A temu ni tako; to nam dokaže število jajec, ki se jih po svetu razproda.

V Berlinu se je prodalo l. 1888. lepo število jajec — 240 milijonov; v Parizu pa 288 milj. L. 1890. se je izvozilo iz naše države 606.000 mct. jajec, t. j. nad 1000 milijonov jajec. Iz Rusije so jih razposlali l. 1881. komaj 67 milj., a l. 1891. že 808 milijonov. V angleški državi se je nakupilo iz drugih držav l. 1891. za 40 milj. gld., t. j. 1275 milj. jajec in vrhu tega so imeli še 250 milj. domačih jajec — torej vseh skupaj okoli 1525 milj. — Ali se ne plača potemtakem vsako leto po sto in sto milijonov gold. za jajca? Na Gališkem,

na severnem Ogerskem in na Ruskem dobro izhajajo žage, ki režejo deske in deščice, v katerih se potem razpošiljajo jajca. Koliko ljudij pač živi le o kupčiji z jajci!

Za jajca se v Evropi speča na leto okoli 600—840 milj. gold. Ne zaslužijo torej kokoši, da se vsaj zanaprej bolj skrbno redijo? Toliko milijonov jajec se izvozi iz naše države, koliko se jih pač porabi še le doma! Ne sledi-li iz teh števil, da storijo prav oni gospodarji, ki skrbno redijo kokoši take vrste, ki pridno in vstrajno nesó? Da nadalje njih oskrbovanje tako uravnajo, da jim nanesejo kokoši kolikor mogoče veliko jajec? — V ta namen priporočuje g. dr. Ip. v prvi vrsti kokoši, ki imajo priimek »Houdan«, ki nanesejo na leto najmanj 120—150 jajec in že tudi po zimi nesti začnejo. Edino to bi na njih morebiti kdo grajal, da ne valijo rade. Za ta posel pa so domače, navadne kokoši, in one »Houdan« tem pridnejše nesó.

Žitne cene v Mariboru od 21. do 28. marca. Po hektolitrih: pšenica 5 fl. 70 kr., rž 5 fl. ječmen 4 fl. 55 kr., oves 3 fl. 45 kr., turšica ali kornuza 4 fl. 45 kr., proso 4 fl. 80 kr. in ajda 4 fl. 70 kr.

Sejmovi. Dne 4. aprila na Vranskem in v Poličanah (za svinje). Dne 7. aprila v Vildonu, na Ptujski gori, v Podčetrtku in Šoštanju. Dne 8. aprila v Imenem (za svinje). Dne 9. aprila pri Novi cerkvi in na Bregu pri Ptuj (za svinje).

Dopisi.

Iz Ribnice. (Glas naših kmetov.) Minola je volilna nevihta, ali srd naših nasprotnikov še ni prenehal. Izraža se ta skoraj v vsaki številki »Mariboržanke«, pa tako ostudno, da je že mnogi glas od nasprotne stranke šel po Ribnici: Ta članek ni za javnost, temu kaže v smeti! Da bi pisun resnice popolno ne preziral, mesto čast. duhovnikov pa napadal celo stranko, govorili bi z njim moško besedo; tako pa ne maramo se z njim drugače pečati, kakor s sledečimi vrsticami: 1. Je naša katoliška zavest globoko užaljena s tem, da pisun zmeče vse blato svojega uma na naša ljubljena čč. gg. duhovnika. Priče smo vsi kmetjevolilci njunega delovanja in sploh obnašanja. Lahko torej trdimo, da sta storila le dolžnost svojo kot prava duhovika proti takšnim nasprotnikom! Poznali smo vas že kot nasprotnike prej, ali v takej luči, kakor vas slika pisun, še nikdár! Sram bodi vendar vas takšnega zagovornika! Vrhu tega se ta vtika še celó v cerkvene zadeve, bratovščine itd. To je glavno, kar pisuna pred našimi očmi znači, pa ljudstvo najbolj razburja. Kdor hoče v Ribnici to napadati, bodi prepričan, splošne graje in preziranja! 2. Ravno rogoviljenje vaše prej in po volitvi je krivo, da se ljudstvo izogiba vaših prodajalnic in krčem. Ni trebalo k temu agitacije gg. duhovnikov, kacij petkrat na volilnem bojišču so kmetje že sami lahko spoznali obraz in hišo nasprotnika. Da bode to trajalo dolgo, morda zmiraj, k temu dosti pripomore omenjeni pisun. Saj če smo v javnosti kmetje mu »Sippe« (sodrga), kdo mu hoče to nadlego še v hišo nositi! Torej kdor trpi na tej »suši«, naj sprepleda, da vé, komu se zanjo zahvaliti! — 3. Tarna pisun kot nedolžno jagnje nad krivičnostjo naše komisije in stranke. Lahko si mislimo, predno on to nese v list, nesel bi ne drugo mesto, kjer bi si iskal pravico, ako bi se tega — upal! — Kjer ni resnice, ondi ni podlage! 4. Boli pisuna nekaj trpkih besed v naših

listih, katero pisanje natveza vse čč. gg. duhovnikoma. Naj zaspi s prepričanjem, da vse to sta svojevoljno pisali dva kmeti, kajti brez vsakega upliva od čast. duhovščine! Naznanjamo, da imamo še peres, samo da v blato jih nečemo namakati! Kadar torej pisuna kaj srbi, nad nas naj plane, pa ne na čč. gg. duhovnika, boče že slišal, kar mu gre! 5. Zadnjič pa izražamo ves svoj stud nad lažmi, obrekovanjem, natočevanjem, katere kar mrgolé v vsakem pisunovem stavku. Kot priče vsemu lahko izpovemo, da je vsega komaj deseti del resnica brez zavijanja, torej pisun dobro zasluži ime lažnik! Ako ni zadovoljen s tem, naj pokaže na svetlo svojo osebo, pa bode spoznal, kaj se pravi v naši Ribnici priljubljeno duhovščino napadati! Torej na dan, kdor je mož; jezik za zobe pa — »figamož!«

Od Sv. Jurija v Slov. gor. (Razno). V vinogradih se je skončala rez in račelo se je okopavanje trsa. To delo je tudi imenitno, zato ga je treba vestno upravljati. Če hočeš imeti dobro okopano trsje, ne jemlji (kakor je pri nas navada) po 15 do 20 kopačev na dan. Več jih je skupaj, slabše bo delo izvršeno. In po vrh ti bodo klafali in se smejali, ubogi trsek pa bo stokal in javkal pod njih nogami. Le poglej v vinograd svojega sosedu, ki zvesto opravlja vsako delo, posebno škropitev, koliko mu obeta, trgateg veseni, če ni v poletju kakšnih nezdod! — Pa še nekaj ne smem pozabiti, in to je narodnost; to je pač pri nas, skoro smem reči, deveta briga; sicer moram opomniti, da je tudi pri nas več odličnih narodnjakov, ki kakor cvečlice cvetijo med trnjem in prijeten duh dajo od sebe. Le nekoliko boječi so morebiti zaradi št.-lenarskih velikih Nemcev; nekoliko so se že tudi začeli ojačevati, kajti dobili smo v zadnjem času kažipoti in občinske table ob cestah slovensko-nemške. Samo žal, občinske tablice po hišah so, kolikor je meni znano, v čisto nemškem jeziku. — Kaj pa z bralnim društvom? Ne bojmo se težav, ki bi morebiti prišle pri ustanovitvi; kajti branje koristnih knjig in časopisov bi mnogo pripomoglo k zboljšanju naše moške mladine.

Iz Brežic. (Marsikaj). Vaš cenjeni list je nedavno objavil veselo novico, da se je zdanilo tudi že v najzadnjem kotu naše škofije. Omislila si je namreč edina in velika občina Zakot samoslovenski pečat. Žal, da znani naš tajnik se vedno rabi starega nemškega in da še vedno uraduje le nemški, proti volji našega vrlega župana. Kakor pa je vsake pesmi enkrat konec, tako bo tudi menda kmalu odklenkalo našemu tajniku, ki ima mašno plačo, a je občini le v škodo. Tajniške posle prav rad prevzame kdorkoli izmed brežiški Slovencev, občini pa ostane stotak v blagajni. Da naš tajnik občini le škoduje ali želi škodovati, jasno je že iz tega, da je zavlekel in zamolčal ukrep ali odlok gledé nemške šole v Brežicah. Le en dan poprej je zvedela občina Zakot, da je nemška šola v Brežicah dovoljena, in bi tako skoro zamudila čas ugovora ali priziva. Tako baje dela tudi sedaj, ko je priziv ugodno rešen ter občini zakriva dotični odlok. Sicer pa mu bodo naš vrli župan in pa naši odločni občinski odborniki že posvetili. Prav gotovo bo zazvonilo njegovemu tajništvu tudi pri okrajnem zastopu, naj le pride le-ta v slovenske roke, česar prav kmalu pričakujemo. — V nedeljo, dne 22. marcija je zborovalo zglasno društvo »Südmark«, ki ima namen, izpodrinuti slovenskega kmeta z njegove rodne zemlje, mesto njega pa naseliti trde Nemce. Kmetje slovenski! Ko bi vi vedeli, kakšne namene imajo vaši brežiški nemški gospodje z vami, nikdar bi niti blizu ne šli njihovim prodajalnicam. Kaj ne, kako se vam sladkajo in prilizujejo, ko pridete v njihove prodajalnice, a za vašimi hrbti vam fige kažejo, češ, kako si neumen, slovenski kmet, ko mi sam po-

dajaš debelo gorjačo ali palico, s katero te naj tepem. Le eno vam povemo, kmetje slovenski, uvažujte staro geslo »Svoji k svojim«, kupujte le pri Slovencih! Na nekaj pa vas posebno opozorim: zvesto pogledajte vselej na zavitek, če kupujete užigalice od Nemcev. Če boste opazili na zavitku besede: Südmark in nemške barve, vrzite jih prodajalcu v nos! Te užigalice so na korist društva »Südmark«, vsiljujejo pa jih vsakomur. — Batisti večer, ko so se v nemali naši Velikonemci za »Südmarko«, zabavali smo se brežiški Slovenci prav izborna v »Narodnem domu« pri glediskih predstavah. Zaslužena pohvala, katero so želi naši vrli igralci in igralke od blizu in daleč obilo zbranega odličnega občinstva, naj jih vnema tudi za nadaljne predstave. — Kakih 14 dnij je bivala tukaj, Bog ve od kod pritepena, nemška gledališka igralka, ki je s pomočjo skoraj izključno slovenskih otrok uprizorila nekaj otroških iger v korist svojega žepa! Igre so na večih mestih pohujšljive, s katoliškega stališča obsojene. Mesto jih je dovolilo, baje tudi namestništvo! Prašamo: Po kaki postavi je to dovoljeno, da se šolski otroci uporabijo kot gledališki igralci in to proti izrecni volji šestih učiteljskih močij, izvemši slavnega rojaka iz Slovenskih gor, pragermana Ornika, ki je na vse kriptje stvar podpiral?! Slovenski stariši so se usmili pritepenke, ker jih je jokaje in in kleče prosila otrok, drugače bi, kakor je sama rekla, morala v Savo! V Sevnici pa so ji vrata pokazali. — Slovenska stvar v Brežicah dobro prospeva, zlasti posojilnica, pevski in tamburaški zbor. Tu vas opomnimo, vrli slovenski kmetje, da vložite svoje prihranjene novce le v »Posojilnico«, katera za pol procenta višje obrestuje, kakor nemška »hranilnica«. — Med Slovenci vlada ljubezen, mir in edinost. Le gledé jubilejskega zaklada izjavlja dopisnik teh vrstic sledeče: Nikdar se ne morem ogreti za ta zaklad, ki ima namen podpirati slovenske dijake, zlasti na visokih šolah v Gradcu. Zakaj ne? Ker le-ti dijaki prirejajo plesne veselice v svetem postnem času in večinoma odobravajo od sv. cerkve tako obsojeni dvoboj! In take dijake, ki zapovedi sv. cerkve tako očitno prezirajo, naj bi še kak veren kristijan podpiral? Nikdar!

Od Sv. Duha na Ostrem vrhu. (Pojasnilo). Gospod urednik! Kakor iz dveh mi došli pisem povzamen, nekateri častiti bralci mojega dopisa o »posojilnici« pri Sv. Duhu niso prav razumeli. Kriva je pač moja nejasna pisava in pa vedni vaš opomin »le kratko!« Dovolite mi tedaj na kratko še malo prostora o isti zadevi. Hotel sem namreč razglasiti moje srčno veselje, da sem dosegel svoj cilj (a ne kogar pikati): posestnikom osobito naše slovenske okolice ceni kredit doma po 5% (in ko bo malo narastel rezervni zaklad, po 4½%) s plačevanjem obresti potlej po pretečenih pol-letnih obrokih, izključivši menico (wechsel), ta kar nič ni za kmeta, nadalje nje rešiti hudega jarma, ki se njim je hotel naložiti od sosedne »foršuskase«. Svoboda nad vse! Rabil sem izraz »posojilnice«, ker drugega imel nisem; mar bi naj pisal »foršuskase«, da je »bolj jasno?« Obrnil sem se do deželnega odbora, ker brez njega pri tukajšnih razmerah ne bi bil dosegel nikdar tega, ko bi se nasprotnikom posrečilo slavni odbor proti meni za-se pridobiti. A le nasprotno, slavni odbor je, ne gledé na narodnost uvaževal le stvar samo in le tako je bilo moči, da smo že dne 25. marcija imeli prvi uradni dan! Trditi, da so Raiffeisnove posojilne zadruge v rokah deželnega odbora, je nepremišljeno. Naše tukajšnje društvo je v naših, slovenskih rokah, edino v rokah zadržnikov, kakor povsod drugod. Deželni odbor le zahteva pravico, da sme njegov revizor bukve pregledati in na napake, če bi bile, opozoriti. Odbor da namreč

za začetek 250 gl. brez % in 2000 gl. po 3 %, pač tudi hoče vedeti, kaj se z denarjem godi. Ne iščimo tedaj tukaj sovražnika, ko ga ni. Nadalje je deželni odbor izposloval tem našim posojilnim zadrugam prostost vseh davkov, noben c. kr. glavar, noben c. kr. sodnik ali davkar, noben finančar nima pravice nas preiskovati, ker je deželni odbor državi nasproti vso odgovornost na se vzel. Kako bo pa jamčil, da se vse v redu vrši, če si ne pregleda! »Pomagajte vendar kmetom!« Klicali ste nedavno na vsa usta v uvodnem članku, a to ravno dela deželni odbor v strogo postavnem, po deželnem zboru mu določenem okvirju. Vsled tega delovanja je po nemškem Štarijarju že sedaj po dveh letih precejšna vrsta Schulze-Delitzschevih kmečkih »foršusov« blizu propada, a še do sedaj se nikjer za to ni slišalo, da je dež. odbor sovražnik Nemcev. Toda »le kratko!« G. urednik! Vaš list zdi se mi najsvobodomiselniji na Slovenskem; dajte onim, ki v tej reči niso mojih mislij, tudi svobodno besedo, če tudi »na kratko« v vašem listu; trdovratnež nisem in se dam podučiti, vsekakor ne bode slovenski kmet na škodi, ako se prevažno »Raiffeisenovo vprašanje« javno razpravlja. Jasnost pojmov je treba, pa ne nasprotstva. F. S. Šegula.

Iz Juršinec. (Vredno, da se posnema). Dne 1. nov. m. l. je došel v ptujsko c. kr. glavno davkarijo mlad posestnik s čisto nedolžnim namenom, plačati svojo vojno takso. Nevešč nemščine prosi uljudno, naj se mu vplačilo potrdi v slovenskem jeziku, in to s tem večjo pravico, ker je tudi na plačilni pōli bila izpolnjena slovenski tiskana stran. S to po vsem opravičeno prošnjo pa tako razkači davkarskega pristava g. Maksu Janda, da ga le-ta za kazen pusti poldrugo uro s plačno pōlo čakati, ter mu konečno, osorno zarenče: »Cifra je cifra, ali je potem nemški ali slovenski pisana«, omenjeno pobotnico vendarle v blaženi nemščini potrdi. Radi tega se žaljeni plačilec pismeno pritoži pri c. kr. namestništvu v Gradcu, vsled koje pritožbe dobi dne 29. jan. t. l. od c. kr. okr. glavarstva v Ptuj nasleden rešitev: »Reševaje Vašo pri visokem c. kr. namestništvu v Gradcu položeno pritožbo z dne 1. grudna 1895 glede potrdila o plačani vojni taksi vrača se Vam vsled ukaza c. kr. finančnega deželnega ravnateljstva za Štajersko z dne 18. I. 1896 štev. 22524 razsodek v vojni taksi z dne 25. maja 1895 štev. 12. z razločnim potrdilom o plačilu v slovenskem jeziku«. Opisanemu dogodku nimamo dostaviti ničesar razun srčne želje, naj bi se našlo še prav mnogo tako zavedno-srčnih narodnjakov na slovenskih tleh, ki v enakih slučajih brezustrašeno upajo terjati težko pridobljene pravice; potem bi ne bilo več toliko zdihovalja po nemških šolah na kmetih, zato pa več narodnih uradnikov, zlasti po onih uradih, v koje ubogi kmetič z žuljevimi rokami, a z dobrim srcem nosi težko prislužene novčice svoje.

Iz Ljutomera. (Računi,) kàtere izdajajo ob tem času hranilnice in posojilnice, nam kažejo, kake globoke rane je pretečeno leto vrezalo našemu gospodarstvu. V našem okraju se je tekom pretekega leta pri ljutomerski hranilnici napravilo na novo za 38.000 gld. hipotekarnih dolgov in torej za 10.000 gld. več, kakor leta 1894. Če bode zadolževanje naših zemljišč tako raslo, potem ne bode dolgo, ko pride čas, da bode vsa nepremična last v rokah denarnih zavodov. Ta bodočnost pa bode tem žalostnejša tam, kjer so taki uplivni denarni zavodi, kakor pri nas, v nemških rokah in se dobiček rabi le v ponemčevalne namene. Kako poniževalno je za nas, da se je ustanovitev šulvereinske šole v Ljutomeru omogočila samo s pomočjo ljutomerske hranilnice, kamor so slovenski kmetje svoj denar nanosili. In naši nemški trgovci? Vsi so se omastili na slovenskem kmetu in vendar so vsi njegovi nasprotniki.

In to je v tako zavednih okrajih, kakor je naš, še vedno mogoče! O naših sosedih v Gornji Radgoni ne govorimo. Veselo je edino, da tamošnja posojilnica izvrstno napreduje in bode kmalu ljutomersko prekosila. Toda zavednost in značajnost tamošnjega ljudstva se je pri letošnjih volitvah v tako žalostni podobi pokazala, da po praviči sklepamo z iskreno velikonočno željo: Bog daj nam skoro gospodarskega ustajenja narodnega ponosa in zavednosti!

Od Sv. Barbare pri Vurbergu. (V spomin vrlemu možu). Hvaliti pridne može po njihovi smrti in jih izgledu posnemati, je naša dolžnost, da ostanejo v našem spominu. Tak mož, ki si zasluži nekatere vrstice, ki mi jih hvaležnost narekuje, je bil g. Anton Pehan, kmet v Žikarcih. Mislil sem, da bode katero zmožnejše pero naznanilo tega občespoštovanega moža smrt. Umrl je dne 13. sušca po dolgomučni bolezni, večkrat spreviden sv. zakramenti za umirajoče. S tem možem je cerkev izgubila zvestega ključarja, družba sv. Mohorja nekdanjega uda, »Slov. Gosp.« zvestega naročnika. Bil je veren katoličan, skrben gospodar, slovenski rodoljub stare korenine, kateri se ni sramoval svojega maternega jezika. Koliko so ga spoštovali, si se lahko prepričal, na dan njegovega pogreba; obilna množica mu je bila prišla izkazat zadnjo čast. Svetila mu večna luč!

Iz Marenberga. (Najnovejša prenapetost). Da smo pri zadnjih volitvah v okrajni zastop propali, kriva je malomarnost nekaterih Slovencev: a trdno se nadejamo, da bode pri prihodnjih volitvah drugače. — V našem trgu smo doživeli nekaj, kar je iznenadilo in vznemirilo verno ljudstvo na daleč okrog. Nekdo prè je prestopil iz naše sv. katoliške cerkve k luteranski veri in to iz velikonemške prenapetosti. Mi to jako obžalujemo, a preverjeni smo, da tega zla drugi ne bodo posnemali. Od našega vernega ljudstva pa pričakujemo, da se bode še trdneje svoje sv. vere oklenilo, jo vedno višje cenilo, ter se po njenem vodilu ravnalo. Ob enem pa naj ne pozabi slovenski kmet, da je star pregovor »Svoji k svojim!« Naj se torej, kedar mu je treba kaj kupovati, ne le samo do Slovenca obrne, temuč tudi pred vsem do katoličana. Tako ravnajo vsi narodi, kojim vera in narod nista prazni imeni. —vl—

Iz Vitanja. (Pokojnina za udove; občinske volitve; »Posojilnica«; dr. Lueger). 5000 fl., to je pet tisoč ali še bolj po domače: pet tavžent gold. letne pokojnine imajo dobivati po novem postavnem načrtu udove najvišjih državnih uradnikov; udove uradnikov II. vrste po 4000 gold., udove onih III. vrste pa po 3000 gold. itd. Neki državni poslanec (dr. Menger) je sicer predlagal, naj velja namesto 5000 gld. 3000 gld., namesto 4000 gld. 2600 gld., namesto 3000 gld. 2200 gld. — toda ostal je v manjšini. Dobivale bodo torej na dan blizu 14 gld., oziroma po 11 gld. in po 8 gld. S tem se bo že dalo živeti. Pa saj imamo zlatih novcev, kakor listja in trave! Mislim, da izmed kmečkih poslancev ne bo nobeden mogel glasovati za takšno potrato denarjev, ko si vendar mnogoteri kmetič kupi komaj soli. — Nedavno so se vršile občinske volitve v bližnji soseski Ljubnica-Stenice. Zanimiva je bila pri teh volitvah okoliščina, da izmed 9 poprejšnjih odbornikov (toliko se jih voli) sta v novi odbor izvoljena samô dva, namreč poprejšnji g. župan in pa vitanjski č. g. župnik; 7 drugih starih odbornikov ni našlo več milosti pri strogih volilcih. Novi župan je Jožef Ovčar, p. d. Černej; I. svetovalec Jakob Počivalnik, p. d. Zgornji Makovšek; II. svetovalec Martin Merzdovnik, p. d. Spodnji Makovšek. Kakor pod starim odborom, se uraduje tudi zdaj v tej občini izključljivo samo-le v slovenskem je-

ziku. — Posojilnica v Vitanju je imela pretečeno leto vsega prometa za 173.436 gld. 56 kr. Hranilnih vlog je bilo 56.389 gld. 97 kr., vzdignilo se je hranilnih vlog 34.202 gld. 93 kr., posodilo se je 35.582 gld. 10 kr., vrnilo se je posojil 9240 gld. 35 kr. — O dr. Luegerju se tudi pri nas mnogo govori. Prav srčno nas je razveselil njegov govor, ki ga je nedavno imel pred 6000 moži v Gradcu. Čeravno je on Dunajčan, torej meščan in je govoril pred Gradčani, torej pred samimi meščani, je vendar obširno popisoval krivice, ki se kmetom godijo in zahteval, da se mora kmetu pomagati. Veselilo nas je tudi, da je tako odločno poudarjal krščanstvo, ki mora biti podlaga vsemu življenju. Neki dunajski židovski agent se je pa tukaj grozil: »Naj le delajo kristjani še dalje tako z nami; vsi judi bomo odšli iz Dunaja v Pešto«. Kdo se bo neki jokal za njimi? Ko bi le res tudi odšli; pa kaj, da ne bodo.

Iz Rečice pri Mozirju. (Tužno gledamo v prihodnost.) Podpora državi, mozeg človeške družbe, kmečki stan nira. Ne mislimo, da so to le prazne besede, ne, resnica je očitna. Kmet, ki je vesela leta preživel v domači hiši, mora si iskati kruha po svetu. Ne vprašajmo po uzrokih, saj jih vedó poklicani možje, znamo jih tudi mi. Le žalostno je, da država, mati državljanov, ne sliši vpitja svojih najboljših otrok. Od leta na leto odmeva z Dunaja le eden glas: Povišanje davkov, kmet plačaj! A kako, ako nima? Divna naša Savinjska dolina je slovela od nekedaj kot premožna, bogata. Ako se popelješ po krasni dolini in vidiš mogočne pristave, prijazne hiše, misli si bodeš: Tu je še premožni kmet doma. A varaš se; skoraj vsakdo ti bo otožno odgovoril: Bili so srečni časi, a sedaj jih več ni; davek vedno večji, les iz naših planin zginja in kar ga še imamo, nima cene. Torej s trebuhom za kruhom v Ameriko! — In zares, čez 40 jih je v kratkem času našo bližino zapustilo ter se napotilo v Ameriko iskat kruha in sreče. Kaj bo, ako nam Bog boljših časov ne pošlje? Bodimo odkritosrčni, ter recimo, da bili smo krivi našega težkega bremena nekoliko tudi mi; a trditi smemo, da nam ravno država vsak dan bridkejši jarem naklada. Evo dokaza! Kdo nas sili zidati nove šolske palače? Ne država? Kdo nam naklada nepotrebne komisije? Ne država? — Ni-li državnim služabnikom znano, da je n. pr. zaslišanje prisega novih občinskih svetovalcev brezplačno? In vendar naj je uboge občine plačajo, kar se ravno sedaj od nas zahteva! Zato glejte in čujte! Slovenski kmet je res večkrat »božji volek«, a pravica mu je draga nad vse.

Od Planine. (Razne novice.) Kje je ta Planina? Planin je na Štajarskem in tudi drugod veliko; ali na Štajarskem je tudi mali trg, ki ima ime Planina, kar pa poštni uradniki nočejo verjeti. Ti hočejo imeti le Montpreis. Ako kdo kako pismo piše na Planino in pristavi: na Štajarskem, ne pomaga nič; pismo mora na Planino na Kranjskem, in tam se le vedo, da je tudi na Štajarskem neka Planina, in tam zapišejo z debelimi črkami Montpreis, in zdaj še le pride črez eden teden pismo na štajarsko Planino. Pa naj si bode! Ako bi ne bilo planinskih krajev, vasij in okolic, bi tudi trg Montpreis ne mogel obstati. — Na teh planinskih višavah je navadno mrzel veter, in tako se tudi ljudje ne morejo prav ogreti za slovensko narodno stvar. V planinskem trgu je bila od prvih desetletij tega stoletja šola za celi veliki planinski obseg. Pa ta šola je bila nemška. V drugi polovici tega stoletja se je pripravila šola tudi v Št. Vidu tik planinskega trga. Ta šola je bila od začetka le enorazredna, pa je popolnem zadostovala. Ali prišli so gospodje, in ti so delali na to, da bi se šola razširila v trirazredno, in to se je vkljubu vsem odporom občin tudi zgodilo. Ako bi bil eden razred in

poldnevni pouk, lahko bi bilo obiskovanje boljše, pa tudi uspeh ne slabši. To so občine poudarjale in tudi višjo šolsko gosposko tako prosile. Ali zastoj. Zdaj pa se kaže, da za tri razrede ni otrok; sam šolski nadzornik je to spoznal. Zato je tretja učiteljska moč večkrat na razpolago. Lani je šla ena v Buče nadomestovat, letos bi morala iti druga na Prevorje, ko bi ne prišla bolezen. Govori se, da se je za trirazredno šolo samo zato tako delovalo, da bi se nemščini več prostora dalo. — Tudi uradovanje v planinskih občinah ne priča povsod, da bi tu živeli vneti Slovenci. V planinskem trgu je občini na čelu mož, ki se brati s celjsko »Vahterco«, torej se že vé, kako je tam uradovanje. Kmečke občine imajo za župane možje, ki bi tudi znali slovenski uradovati, n. pr. Planinska ves, Loke, pa iz nekega prijaznosti do višjih uradov, ki samo nemške dopise dopošiljajo, se jim tukaj tudi navadno le nemški odgovorja. Tudi občina Golobinjak je še premalo slovenska. Občina Presečna se je precej poprijela poslovanja v slovenskem jeziku. Občina Št. Vid ima sedaj uradni jezik slovenski. Slednjič bi svetovali tudi župnemu uradu Št. Vid na Planini, ki uraduje tudi slovenski, da bi si kupil še slovenski pečat.

Od Sv. Roka pri Šmarjah. (Kako srečni) smo tu, imeti h krati dve božje poti, kateri sta od nekdaj od vseh strani slovensko ljudstvo na-se vlekli. Vedno so nam najlepši dnevi, kó dohajajo v obilnem številu celo iz Ogerskega pobožni romarji častit Devico Marijo-Jezersko, kakor pravijo, in priporočevati se priprošnji sv. Roka, katerega cerkev daleč slovi. A sedaj nam nekaj srce teži! Dolgo smo prevdajali, bi-li jo povedali ali ne. Odločili smo se, da objavimo težavo svojo in mnogih drugih v našem trgu in okolici. Volili so župana, sicer Slovenca, kateri je pa svoje dni civilni zakon sklenil. To je, kar nas boli in bode. In vendar kako lahko bi bilo to reč urediti po cerkvenih zakonih, kateri so in morajo vedno sveti biti slovenskemu ljudstvu!

Pusčavnik.

Iz Borec pri Sv. Križu na Murskem polju. (Počasna deželna vlada.) Imeli smo volitev v občinski odbor v začetku prosinca preteklega leta. Ko so se pa nekateri iz odbora odpadli volilci pritožili pri c. kr. glavarstvu ljubomskem, da niso zadovoljni z volitvijo, je glavarstvo odposlalo vse volilne akte v Gradec c. kr. namestniji v pretres ali razsodbo. Minolo je leto, dva meseca še več, pa še aktov ni nazaj, kaj delajo z njimi? Mogoče, da je nosijo od hrama do hrama, da je brijejo, skubijo; mi pa čakamo in upamo, da enkrat že vsa reč iz Gradca prikobaca.

~ Iz Celja. (Razno.) Dosedaj so se Slovenci cepili ter zahajali v različne gostilnice, vsak po svojem okusu. Med uzroki se je navajal vedno tudi ta, da nimamo domačega hôtela, kjer bi bili varni, da nas ne izzivajo nasprotniki. Tako se nam je namreč godilo »pri nadvojvodi Ivanu«, »pri volu«, v kavarnah »Merkur«, »Hausbaum« in še marsikje. Izgovarjali pa smo se vedno, da ni mogoče opustiti popolnoma teh gostilnic, ker nimamo svojega hôtela. Sedaj ga pa imamo. Gosp. Simonišek je dosedaj skrbel za postrežbo, da smo bili zadovoljni povsod, kjer je on imel gostilnico. K »Blazelju« smo radi zahajali in gotovo bo sedaj, ko je prevzel hôtél »Krone«, ravno tako skrbno postregel gostom. Slovenci pa njega podpirajmo, namestu nasprotnikov! Tukaj naj bode naše shajališče z brati iz tujine! — Dne 19. aprila namerava »Sokol« prirediti tukaj tamburaški koncert, koncem meseca maja pa pevsko društvo. — »Deutsche Wacht« hoče odvzeti slavo Slovencev, katero so si pridobili oni teden na Dunaju, ko je pelo blizo 200 članov »Glasbene Matice« pred najtanjšimi glasbenimi ušesi imenitnih Dunajčanov. Glejte

si no! Svetovno nemško mesto ne more preslaviti vrlih grl in umetnosti Ljubljancev, to časnikarsko revše pa hoče prepričati svet, da se koncert ni vsponesel dobro! Cesarska žlahta hvali slovenske pevce; »D. W.« pa jih graja! Kdo bi se ne smejal? Posebno se »gita« ta listič, ker je častni celjski občan Chlumecki pošteno priznal zaslužen pohvalo pevcem. Torej, ako ne more Nemec lagati, ampak hvali, kar se mora hvaliti, v očeh »Wachtarce« gre na roko slovenskim agitacijam! Ali se v Celju tako goji pravni čut? Kaj naj pričakujemo, ako bi »vahterčinih« nazorov bil tudi kak jurist, ali celo sodnik? Gorje potem pravici!

Od Sv. Križa na Murskem polju. (Gasilnega društva) na Murskem polju je bilo že nekdanj treba; zato se je tudi pred nekaj leti ustanovilo. A spraviti je bilo boljše brizglje, spravišča, orodja i. dr. in to vse ni zastoj. To društvo je hvalevredno že pokazalo večkrat pri nesrečnih požarih svojo si prosto naloženo dolžnost. Ker še pa omenjenih priprav desedaj ni bilo nikakor mogoče poravnati, obrne se društvo do sosedov p. n. Ljutomeržanov s prošnjo za podporo. G. načelnik A. Štibler in denarničar g. J. Rožman sta nabrala tukaj 30 gld. 50 kr., na enak način tudi v Križevcih 9 gold. 50 kr., skupaj torej 40 gold., za kar se darežljivim p. n. Ljutomeržanom in Križevčanom v imenu društva izreka pristrčna zahvala!

Iz Vojnika. (Drobiž.) Cerkev bomo stavili letos. Potrebni prostor se že pripravlja; podira se prejšnja šola in drugo, kmalu pride vrsta na staro cerkev. Opeke je že čez pol milijona tu, kamena in apna in peska tudi veliko; les pa se še vedno pridno dovaža; darujejo ga ne samo župljani, nego tudi sosedje, posebno Drameljčanje; vožnje se opravljajo iz dobre volje. Veselo je gledati tako navdušenje za slavo božjo! — Vojnik se je povspel zadnja leta precej visoko. Ustanovila se je podružnica sv. Cirila in Metoda, potem »Edinost« (bralno društvo), potem ženska podružnica, lani tamburaški zbor in letos pevski zbor. — O cerkvenih družbah in bratovščinah, katere so pri nas od nekdanj v jakem cvetu, poročam vam prihodnjič posebej; izplača se, saj je izmed 4200 duš naše župnije le malo, kdo, da bi ne bil v eni ali drugi, v živem rožnem vencu pa jih je zapisano okoli polovica vseh župljanov. — V našo nemško šolo hodi okoli 60 otrok hlač trgat; večinoma slovenski, iz 5 občin skupej nabasani. Ali bodo osem let čepeli v edinem razredu ter poslušali travo rasti, ker poudka itak ne razumejo? Quidam.

Politični ogled.

Avstrijske dežele.

Dunaj. Nj. veličanstvo svetli cesar so »Glasbeni Matici« darovali 400 gld. — Gosposka zbornica je v soboto vsprejela državni proračun in nekaj manjših predlogov. — Volitev dunajskega župana ne bode dne 8. aprila, ampak kakih 10 dnij pozneje. — Na nekem shodu so nemški zagrizenci sponašali dr. Luegerju, da se brati z duhovniki. Lueger pa je slovesno zagovarjal svojo katoliško vero, papeža in duhovnike.

Češko. Državni poslanec Eim namerava odložiti svoj mandat. — V nedeljo so izjavili na volilnih shodih državni poslanci dr. Kaizl, Brzesnowsky in Blažek, da bodo Mladočehi glasovali tudi pri tretjem branju zoper Badenijevo volilno preosnovo. Ako se to zgodi, tedaj bode pokopana ta preosnova.

Stajarsko. Oni dan je v Lipnici imelo shod nemško - antisemitsko ljudsko društvo iz Gradca. — Nemškonacionalna časnika »Grazer Tagblatt« in »Extra-

blatt« imata sušico. Drugače pa tudi ni mogoče; kajti samo nemštvo nikogar ne redi.

Koroško. Deželni odbor je razpisal službo pregledovalca občinskih blagajnic; zahteva se znanje slov. jezika »vsaj v besedi«. Pač premalo! — Učiteljem so plačo nekoliko zvišali. — Na velikonočni terek priredi nemško katol. politično društvo v Celovcu škod, na katerem bosta govorila A. Trabert in J. Gratl z Dunaja.

Kranjsko. V nedeljo so sklicali ljubljanski socialisti shod; toda katol. delavec je prišlo mnogo več. Vsled tega je katol. delavec bil predsednikom izvoljen, ki je shod takoj zaključil. — Barjanom pri Ljubljani je deželni odbor daroval 2000 gld. — »Glasbena Matica« po Veliki noči priredi ravno tak koncert, kakoršen je bil prvi koncert na Dunaju.

Primorsko. V Gorici se razdeli šolsko nadzorstvo za ljudske šole. Slov. šole bo nadzoroval odslej okoliški nadzornik. — Rumunski kralj in kraljica prideta v Opatijo. — V Pazinu se ustanovi sokolsko društvo, ki bode gotovo hudo v oči bodlo istrske Lahone.

Hrvaško. Ta mesec se spet snide sabor, da zopet menda 100 tisoč »šenka« za budapeštansko razstavo. — Koliko Hrvatje marajo za Madjare, pokazali so vsakokrat Zagrebčani, kadar so se dijaki vračali iz belovarske ječe. — Ban Hedervary ima bojda neozdravljivo bolezen in pojde v kratkem v pokoj. Bog ga nesi!

Ogersko. Delegacije se v Budapešti snidejo še pred binkoštnimi prazniki. — Karol Pulszky, ki je državo ogoljufal za pol milijona gld. je nedolžen. Kaj se hoče? Madjarski liberalci še bi radi levega razbojnika v nebesa spravili!

Vnanje države.

Rim. Novo italijansko ministerstvo je sv. očetu prijaznejše od Crispijevega; kajti takoj je priznalo osem laških skofov, ki so čez leto dnij morali na to čakati.

Italijansko. Nemški cesar Viljem in kralj Umberto se te dni snideta v Benetkah. — Vsi spisi o vojaških zadevah v Makali in o bitki pri Adui so se v Rimu pozgubili. Gotovo jih je uničilo Crispijevo ministerstvo.

Francosko. Ker je ministerski predsednik Bourgeois prevzel opravke vnanjega ministerstva, imenovan je ministrom notranjih del Sarrieu. — Vlada je ukazala, naj se brž pripravijo tri vojne ladje. Jadrale bodo bržčas proti Egiptu. — Meseca maja bodo okrajne in občinske volitve. Sedanja radikalna vlada se nadeja velike zmage.

Rusko. Vlada zahteva od Turčije svobodni prehod za vojne ladje skozi morsko ožino Dardanele pri Carigradu. Dozdaj ni nobena ruska vojna ladja smela iz iz Črnega morja. Turška vlada se temu bržkone ne bode upirala; tudi Anglija ne, ki ima sedaj dovolj opraviti v Egiptu.

Turško. Turek se sila jezi, da se angleški vojaki vedno ostanejo v Egiptu, tudi Francozu to ni po volji. Turška vlada je vprašala egiptskega podkralja, zakaj grejo njegovi in angleški vojaki v Dongolo. Podkralj je odgovoril, da zato, da zopet Sudan za Egipt pridobijo.

Afrika. Italijanski general Baldissera zahteva, da morajo vsak teden iz Neapolja pitno vodo na barkah dovažati v Masavo. Tudi mu je te dni italijanska vlada zopet poslala dva bataljona vojakov. — General Baratieri, ki še vedno biva v Masavi, je bojda grd pijanec in surovež; torej ni čuda, da so bili Italijani pri Adui tako tepeni.

Amerika. Na Kubi še vedno vihra ustaja. Dozdaj so ustaši napravili škode za 34 milijonov dolarjev. Kjer so so te dni s španskimi vojniki poprijeli, so zmagali

ustaši in so vzeli trdnjavo Pinal del Rio. Zato bode španska vlada na Kubo poslala zopet par vojnih ladij, mnogo streliva in orožja.

Za poduk in kratek čas.

Novi mučeniki sv. vere v Armeniji.

Znano je, da so krvoločni Turki nedavno čez 50.000 krščanskih Armencev neusmiljeno poklali. Tu je tekla v potokih kri mučenikov, ki so umirali za sv. vero. Armenci so po veri večinoma pravoslavni kristjani, vendar nekaj jih je tudi katoličanov, ki imajo svojega katoliškega patrijarha za cerkvenega poglavarja. V zadnjem strašnem preganjanju Armencev je umrlo mučeniške smrti tudi več katoliških Armencev, med njimi oče Salvator, misijonar frančiškanskega reda.

O tem piše frančiškanski list »Acta Ord. Min.« od meseca februarja tako-le: »Red sv. Frančiška je v poslednjih dneh posebno odlikovala ljubezen božja, namreč po mučeniški smrti o. Salvatorja iz Kapadocije v Abrucih na Italijanskem, duhovnika rimske frančiškanske pokrajine. Vsem je znano kruto preganjanje, ki se je pretečega leta začelo v Armeniji, pri katerem so divji Turčini mnogo Kristusovih spoznavalcev pomorili iz sovraštva do krščanstva. Ravno tako je tudi vsakemu znano, da evropske velevalsti s svojimi ladjami za naše brate duhovnike, ki v teh krajih delujejo, niso ničesar storile. Armensko mesto Maraš je postalo pozorišče klanja kristjanov, katero se je pričelo tudi v sosednjih krajih: Mudžukderesis, Šenidžekasis, Deonkoli, Banduk in Fernez.

Omenjeni o. Salvator je bil župnik v Mudžukderesisu in »kakor dobri pastir dá življenje za svoje ovce«, tako je tudi on storil. Čeravno bi lahko pravočasno ubežal, vendar tega ni hotel storiti, ni hotel zapustiti vernih duš, ki so bile njegovi skrbi izročene. Kakor dober vojak Kristusov je po vzgledu znamenitih mož iz frančiškanskega reda spregovoril k svojim župljanom: »Kar je vaše, to je moje; ako Bog vas obvaruje smrti, bo tudi mene obvaroval. Ako pa vas umorijo, hočem tudi jaz umreti z vami za svete postave in za krščansko vero«. V Mudžukderesis sta prišli dve tolpi turške vojske, katere je vodil Emizolai. Njegovega prihoda so se kristjani veselili, ker so od njega upali rešitve. Toda zastoj se upali. Po nekoliko dneh so vojaki zvezali z vrvmi o. Salvatorja in 11 katoličanov in je tirali proti Marašu.

Skrbni duhovnik spozna, kaj se bo zgodilo z njim in s tovariši ujetniki, zato jih vspodbuja s temi besedami: »Le moško se obnašajte in bodite junaki v boju! Kristus nas že pozdravlja z najslabšimi besedami in nas bo vse v nebesih napajal iz vira veselja«. Na potu v Maraš so brezbožni vojaki hoteli najprej s prilizovanjem, potem pa z grožnjami prisiliti služabnike Kristusove, da bi od krščanske vere odpadli. Toda osramočeni vsled nezlomne stanovitnosti kristjanov so jih začeli biti. Na posled pa so jih videč, kako mohamedansko krivo vero zaničujejo in krščansko vero nad vse povzdigujejo, na krut način z bajoneti prebodli in njih mrtva telesa sežgali. Dobri Jezus, bodi vedno, hvaljen v svojih svetnikih!

Častitljivi mučenik Gospodov, o. Salvator, se je rodil leta 1853. v Kapadociji v Abrucih na Italijanskem. V red je stopil dne 25. jul. 1871, kot misijonar pa je odšel v jutrove dežele leta 1878, kjer si je v začetku meseca novembra 1895 pridobil venec mučeništva. V Turčiji morijo Turki in Kurdi spoznavalce Kristusovega evangelija — v evropskih državah pa novodobni Turki

morijo katoličane z brezverskimi postavami ter z zatiranjem vsakega katoliškega gibanja. Tako omenjeni list. C.

Skladbe »Glasbene Matice«.

Znano je, kake sijajne uspehe je »Glasbena Matica« na Dunaju s svojim mnogobrojnimi zborom, koji je že na vrhunec, bi djali, umetalne dovršenosti dosegla. Veščaki dunajske glasbene metropole so strme občudovali zvonke glasove slovenskih pevcev in pevk, kateri so sedaj tužno zdihujoč, sedaj milo proseč, a sedaj skoro z vulkanično močjo navdušenja in umetalne ognjevitosti srca vseh pretresli in tako Dunajčanom nepozabni ostali. A »Glasbena Matica« tudi še več let izdaje leto za letom jako lepe skladbe udom svojim kot darilo.

Letos je podarila:

1. Scherzo, Intermezzo in Valček za klavir, zložil K. Hoffmeister (cena 1 gl. 30 kr.) G. Hoffmeister je učitelj pri »Glasbeni Matici«, in kakor kažejo njegove skladbe, muzikalno temeljito naobražen glasbenik, kateri tudi čez jako lepe tvoriteljske darove razpolaga. Kdor je klavirju dobro vešč, ter zna lepo tolmačiti posamezne misli skladateljeve, naj seže po tem zvezku, kojega vsebina, zložena deloma v Schuman-ovem, deloma v Chopin-ovem slogu, je tudi za predavanja pri koncertih sposobna.

2. Drugi zvezek obsega. a) Občutki. Moški zbor se samospévom za bariton, zl. župnik Jakob Aljaž. b) Pomlad in jesen. Moški četverspev, zložil Stanko Pirnat. c) Kitica. Mešan četverspev, zl. A. Foerster. d) Žalost. Osmeroglasen mešan zbor zl. Stanko Pirnat. Vse štiri skladbe so lepe ter besedam primerne, a posebno se odlikuje »Kitica« g. Foerster-ja in »Žalost« g. Pirnat-a. Posebno našemu vrlemu slov. pevskeemu društvu v Ptujju gorko priporočamo »Žalost«, osmeren zbor za predavanje. Ta skladba, od mnogobrojnega zbora predavana, bode napravila utis, kakoršnega si poslušalci še sanjajo ne. Skladbi se vidi, da jo je diletant zložil, a diletant, kateri je nenavadno nadarjen, a je imel tudi presrečno uro. L. H.

Čuden osel.

V nekem kraju je živel bogat mož. Znan je bil po vsej okolici radi svoje trme in bahanja. Kritikoval je vse, kar se ni godilo po njegovej želji. V nekaterih letih potem so ga volili občinskim predstojnikom. Vse naenkrat je hotel predrugačiti, bolj nego kak ministerski predsednik. Gorje podložniku, ki bi se ne udal njegovim ukazom, če tudi niso bili praktični in postavni. Se ve, da se je večkrat opekeli radi takega samovladanja. Pripetilo se je, da je moral izdane ukaze preklicati. Tudi gosposkej ni bil po godu; kajti v izpolnjevanju svojih dolžnostij je bil nekaterekrate preoster, nekaterekrate pa premlačen.

Kot star imovit gospodar je imel med drugo živino tudi potrpežljivega, starega osla, katerega je rabil deloma za tovore, deloma za vožnjo. Vedno je pravil svojim domačim, da ga bode oddal ter nadomestil z mladim. O poletnem času res sklène modri »rihtar« osla na sejem gnati, hoteč ga z mladim menjati. — Navadno više na kmečkih stenah slabo uravnane in pokvarjene ure, katere tekó, dokler se nihalo premika. Če tudi kazala pri takih urah tu pa tam po četrť ali več ur preskočijo, saj to ni nič kaj nenavadnega. Tako se je prigodilo pri tem umnem gospodarju, da je prehitela ura od večera do polnoči celi dve uri. Gospodar, po noči prebudivši se, pogleda na uro, katere je kazala že dve. Hitro ustane, gre v živinski hlev, odveže osla

od nizkih jasel, ter ga žene v bližnje mesto na sejem. Počasi koraka z oslom po ravnej poti, držeč skozi gozd v mesto. Dospevši blizu mesta, sklenil je z oslom odpočiti se, ker je bilo še prerano. Stopi na rob košatega gozda ter se uleže. Pri tej priliki si oveže okoli sebe vrv, na katerej je vodil osla na sejem, misleč, da mu ne more nihče osla odgnati. Kmalu potem je trudni oslov voditelj trdno zaspal. Stoječi osel je študiral, kaj bi počel. Ker mu je bilo dolgočasno, zavali se poleg gospodarja na tla.

Ne dolgo potem se priklatita dva potepuha ravno po istej cesti, idoča v mesto, da bi si kaj kupila brez denarja. Zapazivša kmeta in osla pri poti ležeča, premišljujeta, kako bi z oslom odšla. Nakrat skleneta, da eden potepuhov bode pri kmetu privezanega osla odvezal ter sam sebe zvezal, drugi pa bode osla med tem na tihem odgnal. Res, ta sklep se je potepuhoma posrečil. Eden se vleže privezan z oslovo vrvjo tik gospodarja, drugi pa začetkoma gre počasi z oslom, potem ga zasede in iha v največji oslovi hitrosti v mesto. Kmet, prebudivši se iz trdega spanja, zapazi pri sebi mesto osla človeka. Zviti tatinski mladenič je pa komaj na to čakal. Hitro se spravi na noge, ter klečče pade na kolena pred svojega gospodarja, proseč ga milosti. Rekel je: »Gospod »rihtar«, prosim vas prav lepo, odpušajte mi in dajte mi svobodo! V svojej mladosti sem se bil pregrešil materi, potem pa »rihtarju«; preklela sta me, in vsled tega sem se v osla spremenil«. Potem se mu še zahvali, da je z njim od tistega časa, kar se je spremenil v osla, tako lepo ravnal, ter ga ni tako bičal ko svoje podložnike. Taka hvala je »rihtarju« dopadla, zato mu dá svobodo, opominjaje ga, da se ne sme nikoli več pregrešiti ne materi, še manj pa »rihtarju«, drugače se bode zopet v osla spremenil. Potepuh je odnesel hitro peté, ter šel iskat svojega tovariša.

Našel ga je v krčmi sedečega pri dobrem vinu in slastnej pečenki. Prijatelja se srčno pozdravita. Prvi veli drugemu, da naj se usede k njemu. Drugi si dá tudi prinesiti okusnih jedij. Med tem je tudi »rihtar« prikobacal v mesto. Šel je naravnost na živinski sejem. Hodil je od oddelka do oddelka ter ogledoval in meril konje in vole; najzadnje je prišel v oslovski oddenek, misleč si kupiti novega osla. Hodil je gor in dol. Kar zapazi svojega starega, na sejem postavljenega osla. Stopi k njemu, ter mu tiho na uho šepeta: »Ti lump ti, si se zopet pregrešil ter v osla spremenil! Osel sramotno pobesi glavo ter molči. Zdaj se zadere »rihtar« nad oslom: »Nikoli več te ne bodem kupil! Osel mu je baje odgovoril: »Saj tudi vi ne bote nikoli več »rihtar!«

Briški.

Smešnica. V neki krčmi se pivci pogovarjajo o »Štajerskem kmetu«, kateri je bil lahi v jeseni umrl. V tem pa ravno pride krčmarica v sobo in milo vzdihne: »Bog se usmili črez njegovo ubogo dušo!« Ta žena torej ni vedela, kak strije da je bil »Štajerski kmet.«

Razne stvari.

Domače. (Mil. knezoško) so danes, na veliki četrtek, imeli slovesno sv. mašo, pri kateri so blagoslovili olje in krizmo, ter je bilo skupno sv. obhajilo. Po sv. maši so po vzgledu Jezusovem umivali noge 12 starčkom, od katerih šteje najstarejši 91 let, najmlajši 69; vsi skupaj pa imajo 962 let.

(Vesele velikonočne praznike) želimo iz srca vsem spoštovanim naročnikom in gospodom dopisnikom, ki nas posebno letos tako marljivo in nese-

bično podpirajo. Sploh pa vsem prijateljem širom naše domovine želimo veselo alelujo.

(Za mariborske gg. bogoslovce) je imel te dni duhovne vaje častiti P. Ferdinand Schüth, iz družbe Jezusove, od Sv. Andraža na Koroškem.

(Vsem našim gg. duhovnikom) dobro znani jezuit P. Maks Klinkowström je umrl v nedeljo v Kalksburgu pri Dunaju v 77 letu svoje dobe. Naj v miru počiva!

(Novo uro), vredno blizu 3000 gld., sta dobila zvonika nove frančiškanske cerkve Matere milosti v Mariboru.

(Celjsko pevsko društvo in »Slov. Gospodar«.) Neki »domisljavec« iz Celja zatrjuje v »Slov. Narodu«, da naš list napada to društvo. To pa je neresnica. Čudno, da ima društvo, čegar pevovodja je g. organist Brvar, »Slov. Narod« za zaščitnika! Sicer pa dobro vemo, kdo nas v Celju »pisano gleda«.

(Smrt v spovednici.) Čast. o. Ferd. Plattner, bivši kapucinski provincijal in gvardijan v Lipnici, je naglo umrl v nedeljo zjutraj v spovednici. Zadela ga je kap. Svetila mu večna luč!

(»Obrednik za cerkvenike«.) Po praznikih pride na svetlo ta dolgo zaželeno knjižica, katero ravnokar naša tiskarna sv. Cirila vnovič tiska. Ona že zdaj vsprejemlje naročila na »Obrednik za cerkvenike«, a prosi potrpljenja.

(Delo po vinogradih.) Tisto je pri letošnjem ugodnem vremenu tako napredovalo, da so vinogradniki n. pr. okoli Konjic svoje gorice do konca marcija večinoma že okopali. Lani so bili ob tem času komaj začeli po vinogradih delati. Toliko smo letos naprej. Ker se je bati, da bi trta v praznikih jela gnati, plačujejo delavcem za deveturno delo že po 45 kr. ter jim dajejo še raznih pripoboljškov. Vinu je cena poskočila na 24 kr. in še višje.

(V Št. Juriju ob Taboru) sta duhovne vaje, ki bi jih bili imeli pričeti na velikonočni ponedeljek, zabranili škrlatica in davica, ki sta se v ta kraj pritepli.

(Hmelja) še imajo posestniki v Št. Juriju ob Taboru precej na prodajo. Dali bi ga radi tudi pod goldinar kilo, ko bi se le kdo oglasil.

(V Hrastniku) je dne 22. marcija izdal redarju neki rudokop nekatere tovariše, da so hazardno igrali. Le-ti pa so se hoteli nadjim maščevati; natepli so hudo njega in tudi enega paznika, ki ga je hotel braniti.

(Ponarejevalec srebrnih goldinarjev.) Dne 23. marcija so prijeli redarji rudokopa Al. Košca na Oistri pri Hrastniku, ker so ga zasačili, ko je izdajal ponarejen srebrni goldinar.

(Gozdni požar.) Dne 23. marcija so užgali otroci blizu tovarne za kemične izdelke v Hrastniku gozd. Ker so hitro delavci in rudokopi ogenj zapazili, so ga še tisti dan do večera pogasili. Zgorelo pa je vendar nekaj hektarjev gozda.

(Pri Sv. Benediktu v Slov. gor.) Na praznik Marijinega oznanjenja je pristopila Helena Čahuk, protestantinja, v sv. katol. cerkev. Doma je iz Keresztura na Ogerskem, ter služi že več let v tej župniji.

(Prememba pri učiteljstvu.) Prestavljen je iz Gornjega grada g. učitelj Jeranko na Rečico, ter gospodična Mar. Kralj iz Rečice v Jurjev kloster pri Laškem trgu.

(Sedemdesetletnico) svoje starosti obhaja č. g. Jurij Klančnik, duhovnik v pokoju, dne 7. aprila v Braslovčah. Še na prav mnoga leta!

(Na vojaški nabor) v Mozirju dne 23. in 24. marcija jih je bilo klicanih 203; izmed teh je potrjenih 69 v redno armado; 11 pa v rezervu. — Savinjski krepki mladenič pač še vedno slovi.

(Obhod ter pregled) popravljene ceste iz Gornjega grada za Dreto se vrši v sredo po Veliki noči, dne 8. aprila, na krajnem zastopu.

(Na smrt obsojen morilec.) Porotno sodišče v Celju je oni dan sodilo storilca groznih umorov v Trojanah in na Vranskem, Pavla Fermeta. Umori so se zgodili dne 27. novembra in dne 1. decembra l. l. in so še v živem spominu. Porotniki so spoznali Pavla Fermeta krivim, in sodišče ga je obsodilo na smrt na vešalah. Zajedno s Fermetom je stal pred porotniki tudi Jožef Mazzoni z Vranskega, na katerega je letel sum, da je skriv teh umorov; toda Mazzoni je bil oproščen.

(Lepa pisanka za mladino) je krasno tiskana knjižica »Pomladni Glasi«, z 8 slikami. Uredil in založil Matija Prelesnik, bogoslovec v Ljubljani. Brosirana stane 30 kr., v polplatnu 40 kr., v celo platno 55 kr.; po pošti 5 kr. več. Dobi se pri Evghenu Lampetu, bogoslovcu v Ljubljani.

(»Cerkvene pesmi«). Tako se glasi lična, 40 strani obsegajoča, lepo vezana knjižica, v kateri je 27 sv. pesmij z notami za en glas in z besedami. Knjižico prodaja založnik, zavod čast. šolskih sester v Mariboru, po 18 kr. s poštnino vred.

(Pazite na smodnik!) Posestnik Fr. Span v Doropolju blizu Planine je imel v škrinji 30 kil smodnika shranjenega. Dne 22. marcija je iskal nekaj v škrinji in da bi si posvetil, našel je šibico. Goreča glavica je odletela, padla med smodnik in ga užgala. Span je bil hudo ranjen. Odtrgalo mu je na desni roki dva prsta in poškodovalo ga močno v obličju in na rami. Drugi dan so ga prepeljali v celjsko bolnišnico.

(Volilna preosnova). Odsek je na predlog našega starega nasprotnika grofa Wurmbranda določil, da se slovenjebistriški okraj pri splošnem volilnem razredu priklupi k ptujskemu in celjskemu okraju. Ako se sploh Badenijeva volilna preosnova vsprejme, želimo gledé na južni Štajar odločno, da se vsprejme vladni načrt nespremenjen.

(Novo sv. mašo) bode na velikonočni ponedeljek pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju pel čast. P. Bernardin Mlakar, frančiškanski novomašnik.

(Kongruo) ali plačo gg. duhovnikom hoče vlada stalno urediti. Zato je že predložila dotični načrt poslanski zbornici. Vsled te kongruue ostane plača popolnoma sedanja; le ustanove se ne bodo več računale k dohodkom. Mislimo, da ta vseskozi beraški predlog ne bode vsprejet.

(Nesreča.) Dne 20. marcija je hotel Matija Preložnik z Antonom Fostom na Smolniku odžagati vršič podrte bukve. Ker je pa drevo ležalo na strmih kraju, začne se kotati; zagrabi Preložnika in ga tako stisne, da je pri priči umrl.

(Požar.) Dne 26. marcija, ob 7. uri zvečer je zgorela hiša s pohištvom in svinjakom vred Francu Jerdniku v Spodnjih Hočah. Zavarovan je bil samo za 300 gld. Ogenj je bojda zanetil neki slaboumen deček.

(Samomor.) V noči od dne 25. do 26. marcija se je v svoji spalnici obesil Anton Lapörnik v Lögárovcih pri Ljutomeru. Bog se ga usmili!

(Društvene. (Slov. čitalnica v Mariboru) ima dne 8. aprila, večer ob 8. uri izredni občni zbor. Na dnevnem redu je pogovor o premembi v naročevanju časnikov.

(Dijaški kuhinji) v Mariboru so darovali vlč. g. Jožef Fleck, dekan v Jarenini, 3 gld.; č. g. Matej Štrakl, korvikar v Mariboru, 5 gld. in preč. g. kanonik dr. J. Mlakar 50 gld. Bog plati!

(V Vitanju), kjer že imajo tri društva, in sicer za popravljanje cerkve, Posojilnico in bralno društvo, snujejo sedaj »katoliško delavsko podporo društvo«.

(Narodna čitalnica v Ptuj) priredi na velikonočni ponedeljek gledališko igro: »Cvrček«. Začetek točno ob 1/2 8. uri zvečer. Vstopnina za osebo 30 kr., za dijake 20 kr.

(Pri Sv. Križu na Murskem polju) priredi bralno društvo na velikonočni ponedeljek veselico z jako mičnim vspešdom, z gledališko predstavo, s tamburanjem in petjem. Začetek ob 3. uri popoldne.

(Vincencijeva družba) stolne župnije v Mariboru te dni razposilja svoje letno poročilo za 1895. Lani je imela družba 820 gold. 74 kr. dohodkov in 640 gld. 20 kr. stroškov. Glavni dobrotniki družbe so mil. knezoškof in gg. duhovniki.

(Posojilnica v Trbovljah) je od dne 2. maja do 31. dec. 1895 imela denarnega prometa 57.657 gld. 84 kr. Ves rezervni zaklad znaša koncem 1895. leta 169 gld. 87 kr.

(Za podpor. duh. družbo) so vplačali č. gg.: Časl Fr. 50 fl. (ustan. dopl.), Cerjak Fr. 30 fl. (ustan. dopl.), Sket Mih. 20 fl. (letn. dopl.), Weigl Jož. 15 fl. (letn. do 98), Lekše Fr. in Valenko Fr. po 11 fl., Janežič Rud. 10 fl. (pol letn.), Štrakl Mat. 3 fl. (letn. do 97), Planinšek Jak. 2 fl., Trstenjak Ern. 1 fl.

(Iz drugih krajev. (Nadvojvoda Franc Ferdinand d'Este) se je precej zdrav vrnil iz Egipta ter se napotil s svojim bratom na južno Francosko v Mentone, da si ondi zdravje še bolj utrdi.

(Ponesrečeni ribiči.) V ruskem finskem zalivu je vihar odtrgal ledeno pločo, na kateri se je mudilo 126 ribičev, ter jo zanesel v morje. Odposlalo se je več parnikov, da rešijo ribiče.

(Prostožidarji v Budapešti.) Velika ogerska loža je imela pred dobrim tednom v Budapešti pod predsedstvom velikega mojstra-namestnika letni občni zbor. Udeležili so se ga tudi zastopniki okrajnih lož v velikem številu. Naznanilo se je, da je dozidana ložina hiša, ki je stala 210.000 gld., v Budapešti v Podmaniczijevi ulici. Tretjina vseh stroškov se je pokrila s prostovoljnimi doneski ložinih članov. Konečno se je izvolil za velikega mojstra na 3 leta tajni svetovalec Emerik pl. Ivanka.

(Bosanska zrelostna izpričevala.) Naučni minister je priznal za daljnih pet let v Avstriji veljavo zrelostnim izpričevalom, katera daje izpraševalna komisija na gimnaziji v Sarajevem abiturijentom zasebne nadškofijske gimnazije v Travniku.

(Tujci v Ljubljani.) Meseca marcija letošnjega leta je bilo v ljubljanskih hotelih in gostilnicah 1772 tujcev, za 266 več, nego istega meseca lanskega leta.

(Velike vojaške vaje) se bodo vršile letos v Galiski. Listi poročajo, da tako velikih vaj sploh še nikdar ni bilo v Avstriji. K vajam pridejo tudi cesar.

(Ponesrečeni otroci.) Včeraj popoldne sta se dva fantiča igrala na nekem kupu ilovice v tretjem dunajskem okraju. Ilovica je bila vsa premočena, tako, da sta se fanta udrila in se zadušila.

(Veliki izgredi) so se primerili v okolici praški. Delavci neke tovarne so začeli štrajkati in napadli tovarniškega vodjo, kateri je le iz težka utekel. Policija je morala z orožjem razgnati razgrajalce. Več redarjev in več delavcev je bilo ranjenih.

(Šolsko društvo češko) »Ustredni Matice školská« je imelo te dni občni zbor. Iz poročil je razvidno, da je imelo to društvo v minoletem društvenem letu 250.161 gld. 23 novč. dohodkov in 249.439 gld. 45 novč. stroškov. V teh številkah se nam kaže vsa požrtvovalnost, jeklena volja, neupogljivo rodoljubje, vsa moč naroda češkega, ki žrtvuje ogromno za svoj obstanek, ki se ne plaši žrtev v dosego velikega cilja: dovesti narod do zmage potom prosvete. Slovenci, vzgledujmo se!

(Dr. Smolka), bivši mnogoletni predsednik državnega zbora poslancev, se je oni dan v Lvovu v dreveredu zgrudil na klop. Morali so ga na dom zanesti. Pravi, da ga je nekoliko kap zadela. Dr. Smolka je že nad 80 let star.

(Dežniki za konje.) Dva ameriška izumitelja sta vzela patent na svoj dežnik za konje. »Marela« je sestavljena po posebnem sistemu in se pričvrsti na oje.

(1416 besed na eno dopisnico) je v Gradcu napisal neki stavbarski risar Klobasa. Seveda je rabil stenografijo ali tesnopolisje.

(V Severni Ameriki) in sicer v zedinjenih državah sta dva kardinala, 14 nadškofov, 69 škofov, 7756 posvetnih in 2592 redovnih duhovnikov, 5853 cerkev, 3648 kapel; vseh katoličanov pa je 9 in pol milijona.

(Sneg.) Začetkom tega tedna je na Gornjem Štajarskem zopet zapadel precej debel sneg. Okoli Aussee-a je tri dni dno snežilo. Vsled tega imamo pri nas dovolj hladno vreme.

(Otrok s slonjim nosom.) V Pilgramu na Češkem je porodila te dni neka Kocianova dečka s slonjim nosom, dolgim 25 cm. Žena navaja kot vzrok, da jo je poskropil z vodo slon, ko so ga po ulicah vodili.

(V Plovdivu) na Bolgarskem so letošnji post židje ukradli nekega 5letnega dečka katoliških starišev in ga umorili. Kaj tacega se skoro leto v tej ali oni deželi zgodi. Nekateri židje hočejo namreč vsako Veliko noč rabiti kri nedolžnih kristijanov.

(General Baldissera), kateri je prevzel povelje čez vojsčake generala Baratierija, ki je tako slabo in nesrečno vodil laško vojsko v Afriki, je kot avstrijski stotnik pred l. 1866. v Novem mestu stanoval v Grmovi hiši, kot nadporočnik pa v Ljubljani.

(Krojačem in brivcem!) Kralj na Koreji je dal dne 1. jan. t. l. ukaz: »Jaz vaš kralj, sem si dal danes lase striči po evropski navadi in sem oblekel evropejskega kroja obleko. Jaz zapovedujem, da moje ljudstvo brez godrnjanja ravno to stori.« Brivcem in krojačem se torej obeta čez glavo dela in lep zaslužek.

(Dva Bošnjaka in 200 Gradčanov.) V Gradcu je v nedeljo v neki gostilnico nastal prepir med vojaki in gostilničarjem. Ko so policisti zaprli nekega infanterista 27. pešpolka, hoteli so Gradčani pokazati

svoj pogum in ga rešiti. Redarji so komaj infanterista, braneč še pred ljudstvom s sabljami, zavlekli v stražnico. Nad dve sto zbranih ljudi je čakalo kričaje pred stražnico in ko je prišla vojaška patrolja, en desetnik in dva Bošnjaka, in gnala »belgijska« v kosarno, hoteli so ga vojakom iztrgati, češ, da Bošnjaki ne smejo Gradčana zapreti. Ko so začeli na stražo kamenje metati, sta vojaka dvakrat ustrelila v zrak — in zdaj so pokazali graški pobalini svojo pogumnost. Bežali so na vse strani, posebno v bližnji drevored

(Požar in zastrupljenje.) V mestu Lille je zgorela v soboto po noči cerkev Zveličarjeva in večji del poleg cerkve ležeče bolnišnice. Izmed bolenikov nihče ni zgorel, pač pa so umrli nekteri vsled strahu. Petnajst vojakov je v goreči lekarnici našlo steklenico strupa, in misleč, da je brinjevec, so ga spili. Šest jih je kmalu potem umrlo, drugi pa so v smrti nevarnosti.

(Majka u rada za Boga i Hrvatsku.) (Mati pri delu za Boga in Hrvasko) ili dar hrvatskim ženama poklanja Ivan Nep. Jemeršić, župnik grubišnopolski. Pod tem naslovom je izšlo že tretje izdanje te znamenite knjige v kratki dobi poldruga leta. Slovenski prevod pa izda »Goriška tiskarna« A. Gabrček v Gorici tekom poletja v lično tiskan knjigi, obsegajoči 12 do 13 tisk. pol. Cena v razprodaji bo 60 kr., po pošti 70 kr., kolikor stane izvirnik. — Za liste rodoljube pa, ki se naprej naroče in pošljejo denar do konca maja t. l. znaša cena le 50 kr. s poštino vred.

(Vedno bolj se svet zanima) za Kathreinerjevo sladno kavo, zato je tovarna priredila podobo izvirnih zavojev, ki jo danes podamo v prilogi ter na njo sl. občinstvo še posebej opozarjamo.

(Priporočba.) Zavarovanja vseh vrst pri »Unio catholica«. Pošteni, delavni zastopniki na deželi se iščejo. Več pove redovljno glavni zastop v Gradcu, Radetzkygasse št. 1.

Listnica upravnistva. V št. 11. smo rekli, naj nekateri čista ne pozabijo priposlati nam naročnine, zlasti oni, ki so že delj časa na dolgu. Ako je morda kdo to opomnjo spregledal, naj se zdaj o Veliki noči spomni, da je še nam naročnino dolžen in naj jo doloži. Tudi upravnistvo želi vsem veselo alelujo!

Loterijne številke.

Trst 28. marcija 1896:	47, 87, 15, 42, 86
Linc „ „	3, 9, 88, 68, 38

Vabilo.

Posojilnica v Makolah vabi svoje družnike k rednemu občnemu zboru, ki se bode vršil četrtek dne 9. aprila 1896 ob 2. uri popoldne v navadni posojilnični pisarni s tem-le dnevnim redom.

1. Poročilo načelstva;
2. poročilo nadzorstva;
3. potrjenje računskega sklepa za leto 1895;
4. volitev načelstva in nadzorstva;
5. nasveti.

Načelstvo.

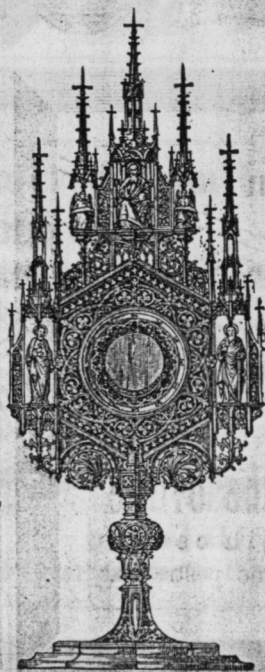
Služba organista in cerkovnika

pri Sv. Lenartu nad Laškim se do dne 20. aprila razpiše. Prošnje naj se pošljejo pravčasno župnemu uradu Sv. Lenart. 1-2

Okič-evo tormentilovo milo

je glasom dotičnih izjav kemikov, zdravnikov, osobito pa vseh privržencev prelata Kneipp-a vsega priporočila vredno. Uspešno se rabi zoper vsakovrstne kožne bolezni, kakor tudi luske na glavi. Dobiva se v Okičevi podružnici v Bregencu, pa tudi pri gg. V. Schneiderju v Ljutomeru in Erjavcu na Cenu.

A. M.

Karol Tratnik,

pasar in srebrar

stolne ulice v Mariboru (Domgasse) št. 1.

priporočam se prečastiti duhovščini, cerkvenim predstojnikom in dobrotnikom za naročila

cerkvenih orodij in posode,

katere izdelujem iz zlata, srebra ali bronza, ali iz pozlačenih ali posrebranih drugih kovin na primer: monštrance, kelihe, ciborije, lustre, svečnike, križe itd. v različnih slogih po naj-novejših uzorcih in po najnižjih cenah.

Staro cerkveno orodje in posodo posebno dobro popravljám, pozlatim ali posrebrim v ognju.

6-12

☛ Za vse svoje izdelke jamčim. ☛

Kathreiner
je kot
primes k bobovi kavi
edino zdrava
kavina pijača.

Dobi se povsod, pol kile za 25 kr.
Svarilo! Zaradi ničvrednih ponujenih izdelkov je treba paziti na izvirne zavojc z imenom:

Da zavrnemo iz hudobnega namena razširjene govornice, dajemo na znanje, da se pri nas vedno prodajajo **mrtvaške truge** z vsem potrebnim tudi takim strankam, ki pogreb svojih pokojnih same oskrbijo, po najnižjih cenah in mnogo lepše izdelane kakor drugod. Truge za otroke od 50 kr. naprej. 1-3

II. štaj. zavod pogrebnikov,
Tegetthoffove ulice 18 in Blumengasse 10.

Tiskarna sv. Cirila

priporoča naslednje knjige:

1. „**Žalostna mati Božja**“, spisal Fr. Bezjak, župnik pri Sv. Marku, 6. natis. Obsega pouk o čiščenju žal. matere Božje, pobožnost sedem petkov v čast žal. materi Božji, razne molitve in pobožnosti za god sedem žalosti Marije Device, zbirko molitev za očitno in domačo službo Božjo in precejšnje število svetih pesmij. Ta posebno za sveti postni čas primerna knjiga stane
vezana v polusnje gld. — 60
„ z zlatim obrezkom „ — 70
v usnje z zlatim obrezkom „ 1 20
2. „**Družbine bukvice za dekleta**“, spisal Jožef Rozman, pokojni Konjiški nadžupnik, 12. natis; namenjene v prvi vrsti dekletom Križevske družbe, pa tudi vsem dekletom sploh jako koristne, veljajo
vezane v usnje z barvanim obrezkom gld. 1 30
„ rdečim „ „ 1 35
„ zlatim „ „ 1 15
3. „**Duhovni Vrtec**“, 5. natis, priporočanja vredna molitvena knjiga, posebno za mladino, stane
v usnje vezan z zlatim obrezkom gld. — 85
s kopčo „ — 95
4. „**Sveto opravilo**“, spisal Anton Slomšek, nekdanji viši ogleda šol, 5. pomnoženi natis; namenjeno šolarjem viših razredov, velja
vezano gld. — 35
„ v polusnje z zlatim obrezkom „ — 45
v usnje z zlatim obrezkom „ — 50
5. „**Ključek nebeški**“, spisal Ivan Skuhala, dekan v Ljutomeru, za šolarje nižjih razredov, velja
vezan gld. — 30
„ v polusnje z zlatim obrezkom „ — 40
v usnje „ — 50
6. „**Molitve na čast svete družine**“, komad 2 kr., 100 po 1 fl. 50 kr.
7. „**Božič**“ pridnim otrokom, spisal Alojzij Vakaž, stane 15 kr.
8. „**Svete pesmi za šolarje**“, vezane 10 kr.
9. „**Zbirka narodnih pesmij**“ I. snopič 10 kr.
10. II. snopič 10 kr.
11. „**Ženitovanje**“ 15 kr.

Najobilnejša zaloga
vseh običajnih vrst
klobukov za moške
in dečke.

Posebnosti
za lovce in turiste
lodni klobuki

gospodov Josip Pichler-jevih
sinov, c. in kr. dvornih zalagateljev v Gradcu.

Janez Bregar
izdelovatelj klobukov in klobučevine
Gosposke ulice 7 MARIBOR Gosposke ulice 7

Največja izbira
vsrga
klobučinastega
blaga

kakor: **čičmov, škornjev, svalkov, podplatov, pivnih skodelic, oedil, klobučine** za tehniške svrhe itd.

Poprave se na najpopolnejši način izvršijo.

Naročbe od zunaj se najhitreje izvedejo. 7-10

Slaynim šolskim vodstvom in
krajnim šolskim svetom

priporoča
tiskarna sv. Cirila
v
Mariboru

o pričetku šolsk. leta vsa potrebna **šolske tiskovine**

kakor tudi
uradne ovitke
po najnižjih cenah
ter zagotavlja točno postrežbo.

V žganjariji

Henrika Witzler-ja,
lesotrzca v Gornji Hoči, se vsakovrstno
žganje po jako nizki ceni dobi. 5-13

Tekalec

v Vojniku pri Celju

se priporoča in naznanja, da izdeluje iz meni doposlane domače preje **mizne prte** (Tischzeug) in platno za prtice v celi širokosti, kakor tudi ozko platno, serviete in obrisače. Kdor bi svoje preje ne imel, naroči si lahko omenjeno blago tudi pri meni. Za naročila in delo se priporoča

Štefan Čečko,
tekalski mojster.

1-6

Razne

uradne pečate

najceneje priskrbi

Tiskarna sv. Cirila v Mariboru.

Dietingerjev naslednik
Teodor Fehrenbach,
 urar in očalar, |
 trgovec z zlatnino in srebrnino
 v **MARIBORU**, gosposke ulice št. 26

Priporoča godbene kapelice sv. Družine nazareške, krasno slikane na steklo, ki igrajo več godbenih arij; na mesečne obroke po 2 gld. — Tudi popravlja ure in očala prav po ceni.

Ravnokar je izšla gospodarska, 74 strani obsegajoča, prav poljudno pisana knjižica s 6 podobami:

Gospodarske izkušnje,

sadjerejske, zlasti vinogradniške.

Spisal

SIMON GABERC,

župnik Framski.

Knjižico prodaje **tiskarna sv. Cirila v Mariboru**. Stane 20 kr., po pošti 3 kr. več.

Pri naročbi se naj znesek pošlje v markah

Izvrstne c. kr. jedino priv.

škropilnice proti peronospori
 inženirja Živica,

katere so se splošno razširile zaradi svoje jednostavnosti, trajnosti, lahke porabnosti pri vsakem obdelovanju trtja itd. prodajamo z garancijo po dosedanjih nizkih cenah

**Živica in drugi
 v Trstu.**

Razpošiljamo škropilnice tudi s posodami nove vrste.

Obrazce s senikom dopošiljamo radovoljno franco. 1-10

Izdelujemo tudi razprašilnice za žveplo, neprenehljive vinske stiskalnice itd.

K. Pichler MARIBOR

glavni trg štv. 16.

„k novi frančiškanski cerkvi“

priporoča naslednje blago po posebno nizki ceni:

Obleko za gospo, dvojne širivosti	mtr. po fl. —.20	Obleko za gospode	mtr. po fl. —.95
begé v vseh barvah	„ „ —.34	„ „ „ kamgarn	„ „ —.80
modno blago za obleko	„ „ —.58	angleško blago za go-	„ „ 2.50
črni kažmir	„ „ —.45	spode	„ „
črno modno blago	„ „ —.65	blago za hlače, dvojne	„ „
gladko modno blago v	„ „	širivosti	„ „ —.45
različnih barvah,	„ „	prtnina, pristna	„ „ —.55
130 cm široko	„ „ —.90	platno za žimnice	„ „ —.45
perkal, se sme prati	„ „ —.18	šifon, dobro blago	„ „ —.20
levantin, lepi vzorci	„ „ —.20	platno za posteljo, v	„ „
plavo platno z debelimi	„ „	vsaki širivosti	„ „ —.45
nitmi	„ „ —.22	vojaško platno za srajce	„ „ —.16
cefir za obleko	„ „ —.22	molinos za spodnje hlače	„ „ —.15
atlas satin	„ „ —.29	Nadalje	„ „
bosna za jopiče	„ „ —.25	veliko modercev za gospe	komad fl. —.40
Ker je zima minola, prodam	„ „	črni in pisani predpasniki	„ „ —.45
barhant, ki se sme prati	mtr. po fl. —.20	volna v klopčičih razne	„ „
pretkan barhant, bel in	„ „	barve	„ „ —.08
rudeč	„ „ —.30	srajce za gospode, iz-	„ „
flaneta za pranje	„ „ —.25	vrstne robe	„ „ —.80
oxford za srajce	„ „ —.22	srajce po sistemu „Jäger“	„ „ —.50
		platneni robci	ducat „ 1.50

ter vse potrebno za krojače in šivilje

se dobi le

2-6

glavni trg štv. 16 tik lekarne.

Priporoča

4-12

se cerkven pozlatar, domačin,

ALOJZ ŠKET,

grajske ulice št. 6. v **MARIBORU**, grajske ulice št. 6.

DOM IN SVET
 List s podobami
 dvakratna mesec.
 Vsaka številka ima 32 velikih stranih.
 mnogo slik iz domačih in tujih krajev.
 Cena 4gl20kr., dijakom 3gl40kr.
 naleto.
 Najlepši list slov. družinam
 vzabavo in pouk.
 Opist mest

C. kr. priv. vzajemna zavarovalnica proti ognju v Gradci.

Štv. 5412.

Oznaniło.

Po § 92 pravil in po sklepu upravnega soveta od dne 23. marcija meseca 1896 obhajalo bo se letno redno društveno zborovanje

v ponedeljek 4. dne maja meseca 1896
ob 10. uri predpoldne v deželski hiši, gospodska ulica
v Gradci, štv. 18/20 (Herrengasse, Hofgebäude).

To se daje po § 94 pravil na znanje, zraven osebno povabljenih odposlanikov, ki vse društvo zastopajo, še tudi p. n. gg. društvenikom z opomenjo, da je zborovanje za-nje po § 99 pravil javno in le vsled sklepa zborovega posvetuje se o posameznih točkah tajno.

Vspored za ta občni zbor je ta-le: I. Računsko poročilo in ob enem računski sklep za upravno leto 1895 z posvetom zastran dobička. II. Poročilo računskih pregledovalcev gledé računov leta 1895. III. Proračun za leto 1896. IV. Dopolnilna volitev štirih udov namesto onih, ki so se vsled pravil po dokončanem pooblastilu iz upravnega soveta izločili, in mesto umrlega uda upravnega soveta g. dra. Ferdinanda Saria. V. Volitev treh računskih pregledovalcev in namestnega pregledovalca.

V Gradci, dne 4. aprila meseca 1896.

Ravnateljstvo c. kr. priv. vzajemne zavarovalnice Graške proti ognju.

(Ponatis se ne plačuje.)

Lepa puša na prodaj.

V Pesniški dolini ležeča puša z lepim sadovnjakom, travnikom, njivami in gozdom je na prodaj. Tam se lahko 30 glav goveje živine redi, mleko se v mesto prodaja. Cena 8000 gld., dolg hranilnični 3000 gld. se prevzame. Več pové dr. Radaj, c. kr. notar v Mariboru. 1-3

Peter Punda,

kovaški mojster v Spodnjih Ivanjcih
v gornjeradganskem okraju,

izdeluje izvrstne **pljuge** in pošilja na vse strani. Posestnik, kateri si prav dober pljug želi, naj se pri gori omenjenem ustmeno ali pismeno oglasi; tukaj v kratkem ga dobi. 1-3

J. Terstenjak.

Ferdinand Stuflesser,

kipar in izdelovatelj oltarjev

na Tirolskem

št. Ulrich-Gröden

se priporoča častiti duhovščini za izdelovanje in pošiljatev **podob svetnikov, oltarjev** in križevih potov iz lesa.

Nove ilustrovane kataloge zastoj.

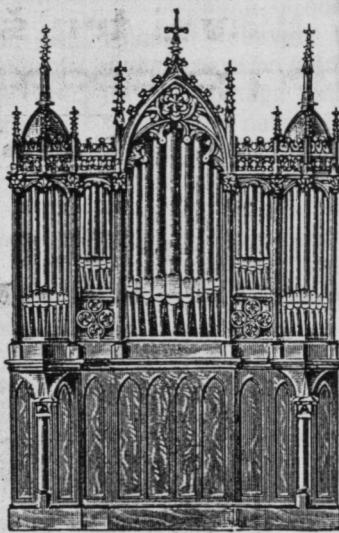
Odlikovan na svetovnih razstavah in od Nj. svetosti papeža Leona XIII. 1-3

Lepo posestvo!

Blizu farne cerkve Sv. Marjete na Pesnici nahajajoče se posestvo, obstoječe iz njiv, travnikov, gozda, gorice, se zaradi starosti gospodine prostovoljno prodaja.

Poslopja tik okrajne ceste, so zidana, z opeko krita, vse v dobrem stanu; nahaja se tam tudi dobroobiskovana krčma z žganjarijo. Natančneje se izvé pri Francu Vakaj, posestniku v Mučnem, pošta Sv. Marjeta na Pesnici. 2-3

Jožef Brandl,

orgljarski mojster
v Mariboru

Schmiderer-jeve ulice štev. 3,

se priporoča častiti duhovščini in spoštovanim cerkvenim predstojništvom

za napravo orgelj

vsake velikosti po najboljših sestavih, s pomočjo vseh novih in praktičnih iznajdb v orgljarski umetnosti.

O novonarejenih orgljah ima pohvalna pisma na ogled. Zagotavlja najboljšo postrežbo in mnogoletno jamstvo.

Poprave in predelavanja dobre in cene.

Harmonije vedno v zalogi. 2-6

Priporočam svoje doma izdelane,
4 1/2 kilo težke, bakrene

vakuum peronospora - brizgalnice,

komad **12 gld.** Kdor vzame 6 komadov, dobi 70% odpustka. 1500 komadov že v rabi.

Bakrene plošče, cevi, izdelani kotli za žganje in pranje vedno v zalogi.

A. Fiebiger,

kotlar koroške ulice 6,
v MARIBORU.

